

Bestuurskundige Berichten

Magazine van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden

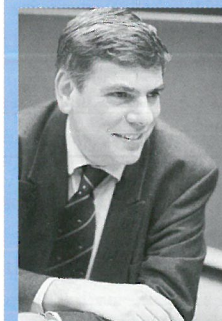
TPG Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas

TE 6580

KB

THEMA: MEDIA

Filip Dewinter

"Verkopen is en blijft een
noodzaak voor de media
om te overleven"

Lustrumreis: Moskou

"Goh, tot nu toe gaat echt alles
goed. Lekker begin!"

19e JAARGANG - NUMMER 5 - Oktober 2005

Dit is *niet* zomaar een kijkje achter de schermen. Dit is een kijkje achter de schermen bij het ministerie van Financiën.

STUDENTENDAG DONDERDAG 20 OKTOBER

■ Bij het ministerie van Financiën draait het allemaal om kwaliteit en geld. Ons aller geld. Miljarden, die maar één keer mogen worden uitgegeven en waar dus – in het belang van de samenleving – nuchter en intelligent mee moet worden omgegaan. Logisch dat de pers daar bovenop zit. Er gaat dan ook praktisch geen week voorbij, dat ons veelzijdige werk niet de voorpagina's of actualiteitenrubrieken haalt.

■ Een perskaart opent – zo zegt men – vaak deuren die anders gesloten blijven. Bij het ministerie brengen we dat op donderdag 20 oktober voor één dag in de praktijk, zodat je onbelemmerd kennis kunt maken met ons fascinerende en veelzijdige werk en de vele boeiende carrièrekansen. Een unieke ervaring, die vorig jaar zelfs inspireerde tot een eerste editie van Het Financiële Tij.

■ Derde- en vierdejaarsstudenten algemene, fiscale of bedrijfseconomie, studenten fiscaal of Nederlands recht en studenten bestuurskunde kunnen zich vanaf nu inschrijven. Het globale programma van die dag: 9.30 uur ontvangst met koffie en opening door minister Zalm. Vervolgens start de groepsgewijze vrije nieuwsgaring, waarvoor dankzij je speciale perskaart alle relevante deuren gastvrij open gaan. Een interactieve dag dus, prettig onderbroken door een lunchbuffet met leidinggevend en jonge beleidsmedewerkers voor openhartige gesprekken over je vele fascinerende mogelijkheden bij het ministerie. De dag wordt afgesloten met een gezellige nazit in ons perscafé.

■ Op www.minfin.nl vind je het inschrijfformulier. Er is slechts plaats voor 50 deelnemers dus reageer liefst vandaag nog.

 ministerie van Financiën

Het financiële leven begint op Korte Voorhout 7

Werken bij *het Rijk* Als je verder denkt

BESTUURSPRAAT: MATTHIJS EN PETRA

Waarde leden,

“Le hasard ne favorise que les esprits préparés”,

zo citeerde de rector magnificus Louis Pasteur tijdens de opening van het B.I.L.-lustrum. Aangezien een goed artikel een quote niet kan ontberen, hebben we gekozen om met dit toch wel heel vaak terugkerend citaat te beginnen. Het is niet enkel een quote die het goed deed tijdens de opening van het B.I.L.-lustrum, maar ook in de schaduw hiervan tijdens de academische zitting van het Universiteitslustrum, waar de rector deze legendarische uitspraak voor de tweede keer gebruikte. En of twee keer nog niet voldoende is: prof. dr. D.D. Breimer gebruikte dezelfde uitspraak tijdens de opening van het academische jaar in de Pieterskerk.

Het lustrum is al weer een paar maanden achter de rug, maar wij zijn nog steeds aan het nagenieten van deze fantastische week. Van de opening met hoog bezoek van Rita Verdonk, minister van Vreemdelingenzaken en Integratie, tot een spetterende afsluiting op de beat van DJ G-Spott en prof. dr. DJ Toonen. Van begin tot het eind is het een geweldige week geweest. Lustrumcommissie, bedankt!

“Chance favors only the prepared mind” is meer dan een leuke quote. Het is ook van toepassing op onszelf, tijdens dit bestuursjaar. We zijn dit bestuursjaar ingegaan om nieuwe dingen te leren, vaardigheden op te doen, in teamverband te leren werken. Het voldoet niet alleen aan onze verwachtingen, het is nog meer dan dat. Ook nieuwe zaken, waarvan we niet gedacht hadden ze te leren, zijn op ons pad gekomen. Het is een erg intensief jaar waarin we praktisch voor de B.I.L. leven, dus het zal ons uiteindelijk zwaar vallen om eind september dit bestuursjaar af te sluiten.

De B.I.L. heeft in de zomermaanden niet stilgezeten. Naast het traditionele eerstejaarsweekend in Reeuwijk, was in augustus nog het sluitstuk van het vierde lustrum: de lange buitenlandse reis naar Moskou! In de hoofdstad van Rusland werd onder meer een bezoek aan de Universiteit worden gebracht en wordt gesproken met Peter d'Hamecourt en medewerkers van het Russische kantoor van Greenpeace. Het was gewoonweg: Geweldig!

Matthijs Groeneveld
Commissaris Onderwijs

Petra Puister
Commissaris Buitenland

Bestuurskundige Berichten

Semi Wetenschappelijk Magazine van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging
Leiden

Postbus 9555, 2300 RB Leiden
Tel. 071-5273696
Fax. 071-5273979
E-Mail: bil@fsw.leidenuniv.nl
www.fsw.leidenuniv.nl/bil

Commissaris: Bart C.A. van Horck
Hoofdredactie: Frank van der Plas

Redactie: Rolf Versteeg, Jan Pronk, Ruben
Libgott, Govert van Gorcum, Hayat Essakkat

Vormgeving: Bart C.A. van Horck, Ruben
Libgott

Gastschrijvers: Caelesta Poppelaars, Jeroen
Nikkelen, Koen Bartels, Hessel Heins en Roos
Wardenaars

Redactieraad: Dr. F.M. van der Meer
Prof. dr. M.R. Rutgers

ISSN 0920-5772
Copyright 2004 B.I.L.

Kopij voor de redactie Via e-mail
(bil@fsw.leidenuniv.nl) of op diskette in Word
formaat

Advertenties Elvira Visser, 071-5273696

Oplage 650 stuks

Abonnement Leden van de B.I.L. ontvangen
Bestuurskundige Berichten gratis thuis. Voor niet
leden kost een abonnement €11,35 per jaar. Dit
dient te worden voldaan op bankrekening
56.65.22.357 t.n.v. de B.I.L. Leiden o.v.v.
abonnement B.B. of op giro 9200 van de ABN-
Amro Leiden o.v.v. B.I.L. rekeningnummer
56.65.22.357; abonnement B.B.

Bestuurskundige Berichten is een uitgave van de
Bestuurskundige Interfacultaire vereniging
Leiden (B.I.L.) en verschijnt viermaal per jaar. Het
is niet toegestaan zonder toestemming van de
redactie op enigerlei wijze het geheel of delen
van dit nummer te reproduceren. Waar
redacteurs op persoonlijke titel hun mening
geven is dit niet noodzakelijkerwijs die van de
gehele redactie. De redactie behoudt het recht
voor stukken in te korten, te veranderen dan wel
niet te plaatsen.

19e JAARGANG, NUMMER 5, Oktober 2005

4 - Media in Vlaanderen

Laten we deze schets van de
betekenis van de media beginnen
met een woordontleding, daar deze
etymologische verheldering al
onmiddellijk een kernpunt
blootlegt. Ons woord 'media' is
afkomstig van het Latijnse woord
'medium' (wat in het meervoud
media is) en wat 'middel' betekent.

8 - De betoverde samenleving

Volgens Max Weber is legitimiteit
op wettelijke basis namelijk
onmogelijk te verkrijgen in de
huidige democratie, die vooral
bestuurd wordt op basis van
charisma.

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

- 1 Redactioneel/Colofon
- 2 Bestuurspraat
- 3 Inhoudsopgave

THEMA - MEDIA

- 4 Media in Vlaanderen
- 7 Heins: De media moeten op de schop
- 8 De Betoverde samenleving

Media

De invloed van de media op het openbaar bestuur
valt niet te ontkennen. Zo moest Rob Oudkerk
opstappen als wethouder zijn positie "onhoudbaar"
was geworden door de mediahype die om hem
ontstaan was. Officier van justitie Joost Tonino moest
opstappen nadat "misdaadverslaggever" Peter R. de
Vries beslag wist te leggen op zijn pc.

Media spelen ook een belangrijke rol bij het
voorbereiden van beleid, met name wat betreft de
agenda-setting. Ook bij beleidsevaluatie valt de rol
van de media niet meer weg te denken. Over dit
thema is veel geschreven. In dit nummer treft u onder
andere een artikel van Koen Bartels over "De
betoverde samenleving" en een nieuwe column van
Hessel Heins. Als bijzondere gastschrijver is de
fractievoorzitter van het Vlaams Belang, Filip
DeWinter, aangeschreven. In zijn artikel vertelt hij
hoe hij de beeldvorming van het Vlaams Belang
ervaart in de Belgische media.

Verder vindt u in dit nummer een verslag van de
lustrumactiviteiten van afgelopen mei en van het
eerstejaarsweekend in augustus. In 'Geef de pen door'
vertelt Caelesta Poppelaars over haar onderzoek
naar de stedelijke context van integratiebeleid.

Het thema van dit nummer sluit ook aan op de
redactie: de BB valt ook onder de noemer media. Dit
jaar heb ik het genoeg gehad te mogen
samenwerken met Hayat Essakkati, Rolf Versteeg,
Ruben Libgott, Jan Pronk en Govert van Gorcum en
natuurlijk onze commissaris en eindredacteur: Bart
van Horck. Wat mij het meest is bijgebleven zijn de
lange brainstormsessies waarin de meest fantastische
ideeën zijn ontsproten. Helaas bleek niet alles
uitvoerbaar: zo had prins Hans Adam II van
Liechtenstein geen tijd om een stukje te schrijven voor
de BB. Wel ontvingen we brief met daarin de
koninklijke felicitaties met het IVe lustrum van de
B.I.L. Bij deze bedank ik de redactie voor hun
creativiteit en tomeloze inzet gedurende het afgelopen
jaar. Het gaat jullie goed! In het bijzonder wil ik Bart
van Horck bedanken. Van hem heb ik veel geleerd
wat betreft het reilen en zeilen van het maken van
een semi-wetenschappelijk tijdschrift. Het komende
jaar zal ik het stokje van hem overnemen, als
secretaris en commissaris BB.

Namens de redactie wens ik u veel leesplezier!

Frank van der Plas, hoofdredacteur

23 - Stageverslag: Canada

Na een negen uur durende vlucht,
bracht een taxi me naar de campus
waar mij een kamer was toegewezen.
Omdat mij was verteld dat UBC een
kleine veertigduizend studenten
huisvest, waarvan er ongeveer
twaalfduizend *on campus* wonen,
verwachtte ik nog wel enige sporen van
een knallend oud- en nieuwfeesten
aan te treffen.

25 - De stedelijke context in de
Bestuurskunde

Het is 19 januari 2004. Nog voordat
Stef Blok, de voorzitter van de
parlementaire onderzoekscommissie
Integratiebeleid, het rapport *Bruggen
Bouwen* aan de Tweede Kamer kan
aanbieden, rollen de eerste
persberichten al uit de fax bij de
(landelijke) media. De commentaren
liegen er niet om, het rapport wordt
afgedaan als 'vrijblijvend, naïef,
waardeloos en vaag'. De meeste
politieke partijen verwijzen het
rapport direct en zonder bestudering
naar de prullenbak.

VERENIGING

- 12 Verslag: Vierde Lustrum van de B.I.L.
- 15 Kiekjespagina: Vierde Lustrum
- 16 Verslag: Eerstejaarsweekend
- 18 Verslag: Lustrumreis Moskou
- 21 Kiekjespagina Lustrumreis Moskou
- 22 Agenda-Prikbord

STUDIE

- 23 Stageverslag: Jeroen Nikkelen
- 36 Geef de pen door aan: Caelesta Poppelaars

Media in Vlaanderen

het middel tot anti-vlaamse indoctrinatie

In dit artikel wil ik op vraag van hoofdredacteur Frank van der Plas graag een analyse maken van de rol die de media vandaag in Vlaanderen vervullen. De analyse zal bestaan uit het belichten van verschillende facetten van de media, om zo te komen tot een duidelijke illustratie van haar werkwijze en doel. Onder media wordt verstaan de hedendaagse geschreven en audio/visuele massacommunicatiemiddelen, zoals dag- en weekbladen, radio en televisie.

Laten we deze schets van de betekenis van de media beginnen met een woordontleding, daar deze etymologische verheldering al onmiddellijk een kernpunt blootlegt. Ons woord 'media' is afkomstig van het Latijnse woord 'medium' (wat in het meervoud media is) en wat 'middel' betekent. Dat betekent zowel in oorsprong als vandaag de dag dat alle 'media' één kenmerk gemeen hebben, namelijk ze zijn 'middelen tot iets'. Media zijn dus **middelen** tot een doel, ze staan in functie van een bepaald doel.

Dat **doel** is minder vrijblijvend dan op het eerste gezicht zou kunnen uitschijnen. De meesten van ons zijn waarschijnlijk spontaan geneigd om 'communicatie' als kerndoel van de media te beschouwen. Echter, deze analyse zal verhelderen dat niet de loutere informerende communicatie het doel is van de media in Vlaanderen, maar dat het net om een specifieke anti-Vlaamse desinformatie gaat, die een anti-Vlaams doel dient.

Vooreerst kunnen we ons de vraag stellen, **wiens** doel men poogt te verwezenlijken met de media. Logischerwijs

"Verkopen is en blijft een noodzaak voor media om te overleven, en daarom stemt men traditioneel de inhoud af op de vraag van het publiek."

onderscheiden we twee groepen van mensen die het mediaveld mee sturen, met name de redacteurs en het publiek. **Redacteurs** zullen steeds hun persoonlijke ideologische en politieke voorkeur hebben. Op zich is dat allerm minst problematisch, het kleurt het mediaveld. Redacteurs mogen die voorkeuren etaleren, zolang ze er openlijk voor uitkomen, dat wil zeggen, duidelijk vermelden dat het om opinie gaat, en zolang ze de lijn tussen informeren en opiniëren consequent blijven trekken. Echter, vandaag de dag in Vlaanderen wordt dat onderscheid niet meer gehanteerd, meer zelfs, wordt er aan het bestaan van de plicht dat onderscheid mee te geven niet meer herinnerd, noch door journalisten, noch door hun deontologische commissie. De berichtgeving is vervallen tot schrale beïnvloeding, we zullen verder zien hoe en waarom.

Daarnaast is er het **publiek** dat via de consumptie van de media de inhoud er van stuurt. Verkopen is en blijft een noodzaak voor media om te overleven, en daarom stemt men traditioneel de inhoud af op de vraag van het publiek. Vandaag om te overleven *in Vlaanderen* komt daar nog een andere factor bij. Die andere factor is de Belgische partijpolitiek. Deze linkse **partijpolitiek** is dus de derde, en in Vlaanderen meest doorslaggevende bepalende factor van de inhoud van wat de media haar consumenten voorschotelt. **Hoe** gaat zij te werk? Laten we kort twee voorbeelden uitwerken van

dagbladen, met name enerzijds de geschiedenis van De Morgen, en anderzijds de belevenissen van scherpe journalist en "Nederbelg" Derk-Jan Eppink, om te eindigen met het voorbeeld van de openbare omroep VRT.

Los van de consument, en tegen de maatschappij-politieke evolutie in, heeft de linkse partijpolitiek de media overgenomen. Het eerste voorbeeld is de krant **De Morgen** die begin jaren '90 met miljoenen Belgische franken afkomstig van de Agusta-fraude door de SP.a (toen nog SP) werd rechtgehouden - en ideologisch 'overgenomen' - op een moment dat een faillissement onafwendbaar leek. Dat wil zeggen dat die krant vandaag meer aangewezen is op de partij dan op haar verkoopschijfers, en wiens brood men eet... En dat eten mag letterlijk genomen worden, want het is een gangbare praktijk dat politici gaan dineren met journalisten, of hen zelfs reizen aanbieden naar Toscane, om een aantal zaken te

bespreken, namelijk in de eerste plaats hoe zij zelf behandeld willen worden in die media, en bovendien, hoe zij hun tegenstanders willen afgeschilderd zien. De scherpe pen van van **Derk-Jan Eppink** levert ons niet alleen veel leesplezier,

"Een politieke allergie voor objectieve en kritische berichtgeving en media is eigen aan volksvreemde regimes."

het levert de journalist zelf ook aardig wat op: premier Verhofstadt bood hem vele malen diners aan om de gedreven journalist te 'overtuigen'. Echter, het enige dat Verhofstadt oogste bij deze Nederbelg, is nog meer weerzin voor de typerende Pravda-mentaliteit in media en politiek. Een politieke allergie voor objectieve en kritische berichtgeving en media is eigen aan volksvreemde regimes.

Het is zonder twijfel onze openbare televisieomroep die de kroon spant in partijpolitieke infiltratie. Tony Mary, de grote baas van de **Vlaamse Radio en Televisie (VRT)** stelde onomwonden dat het voornaamste doel van de zenders is om het Vlaams Belang te bestrijden. Een reeks interne nota's voorziet richtlijnen hoe dat **inhoudelijk** in zijn werk moet gaan. De haatcampagne is voor de linkse politici, en spijtig genoeg ook voor hun kiezers en media-pionnen, een algemeen aanvaard gegeven geworden, een sociaal recht, een sociaal goed, een sociale plicht bijna. Dat maakt dat de haatcampagne voor hen zo vanzelfsprekend is, dat VRT-protagonisten zich zelfs regelmatig gedachtegangen laten ontvallen als: "Ik heb Annemans ooit op het perron zien staan in Berchem. Vlakkbij de sporen. Ik heb me toen ingehouden." (Koen Fillet, radiopresentator, november 2003). De openbare omroep, in functie van haar partijpolitieke missie, legt alle journalistieke deontologische codes naast zich neer, alsook haar beginselverklaring, haar neutraliteitsprincipe, en haar plicht om tegenover haar grootste belangengroep haar werk correct uit te voeren. Want via de vertegenwoordiging in het Vlaams Parlement (die de beheersovereenkomst met de VRT afsluit) en het belastinggeld van anderhalf miljoen Vlamingen, zou men net het meeste oog moeten hebben voor de burgers die zich bij verkiezingen tot het Vlaams Belang wenden.

Niet alleen de inhoudelijke uitspraken van de VRT ten aanzien van het Vlaams Belang getuigen van een communistische attitude; ook de **handelwijze**, zoals het feitelijk verdelen van de zendtijd, is doelgericht tegen het Vlaams Belang. Vooreerst wordt er ongegeneerd verkondigd dat een aantal programma's van format wijzigden of ronduit werden afgeschaft met als enig doel het Vlaams Belang monddood te maken op de VRT (zoals Villa Politica, een politiek duidingsprogramma, of Uitzendingen Door Derden, waarin ook het Vlaams Belang zijn zendtijd kon invullen). Daarnaast worden in overige **duidingsprogramma's** nog wel thema's behandeld die het

Vlaams Belang op de politieke (incorrecte) agenda plaatst, maar zeer zelden in aanwezigheid van een mandataris van het Vlaams Belang (zie bijv. De Zevende Dag op zondag). De minimale aanwezigheid van Vlaams-Belangmandatarissen op de VRT is ronduit schandalig te noemen, aangezien ze omgekeerd evenredig is met de kiesuitslagen.

Ook buiten de traditionele politieke programma's is de toestand schrijnend. **Spelletjesprogramma's**, praatshows en dergelijke lopen vol met politici (zie tabel) van alle partijen behalve het Vlaams Belang. Dat heeft uiteraard twee redenen: ten eerste wordt het Vlaams Belang door de zenders niet toegelaten tot die programma's, en ten tweede beoogt het VB geen verkleuring van de politiek op televisie. In het licht van de studies die aantonen dat televisie de doorslag geeft in de keuze van de burger (vb prof F. Thevissen, 2003) betekent het niet toelaten van het Vlaams Belang tot de gangbare media een uiterst ondemocratisch verkiezingsnadeel.

Onderstaande tabel toont de resultaten van een telling in 2002. Aangezien dit slechts als tendens kan gezien worden (het Vlaams Belang haalde bij de verkiezingen van 2004 nu al een kwart van de stemmen, maar staat nog steeds op 0% wat betreft deelname aan amusementsprogramma's) is Jurgen Verstrepen (Vlaams volksvertegenwoordiger voor het Vlaams Belang) zelf begonnen met het project 'Mediawatch' zodat we over de meest recente **cijfers** kunnen beschikken om deze naar dictatuur neigende situatie aan te vechten.

	amusementsprogramma's met deelname politicus, periode april - oktober 2002		verkiezingen 04	
VLD + Vivant	16%	19.8%		
SP.a + SPIRIT	22%	19.7%		
Groen!	17%	7.6%		
CD&V + NV-A	18%	26%		
Vlaams Belang	0%	24.5%		

Waarom doen onze politieke tegenstanders al die moeite? De linkse politici geven een altruïstische reden op, namelijk het beschermen van de maatschappij tegen het Vlaams Belang. De werkelijkheid is echter anders. Des te minder Vlaams Belang in de media, des te minder mensen Vlaams Belang stemmen, des te minder zetels in de parlementen het Vlaams Belang heeft, en dus wederkerig, des te meer zetels de linkse verliezende partijen toch nog kunnen behouden. Je kan je dan afvragen wat er voor die andere partijen zo onoverkomelijk is aan besturen met het Vlaams Belang als de sterkste volkspartij van het land aan je zij. Het antwoord op deze vraag is heel eenvoudig: in Wallonië is er geen Vlaams Belang. Het Vlaams Belang is de enige "eigen" Vlaamse partij. Alle andere partijen hebben een Waalse zusterpartij, naar dewelke ze naar luisteren. Meer zelfs, de Vlaamse partijen blijven momenteel in de regering bij de gratie van hun Waalse zusterpartijen. Voor Wallonië is het eenvoudig: er zijn anderhalve keer meer Vlamingen dan Walen in België, dus om dat demografisch onevenwicht naar een politiek evenwicht om te vormen, moeten de Waalse politici zich van ondemocratische middelen bedienen. Het Vlaams Belang is tegen deze ondemocratische

“De minimale aanwezigheid van Vlaams-Belangmandatarissen op de VRT is ronduit schandig te noemen, aangezien ze omgekeerd evenredig is met de kiesuitslagen.”

mandaat krampachtig te verlengen.

De Vlamingen zijn het echter beu, wat ze ook keer op keer in het stemhokje duidelijk maken. De Vlaamse burgers ervaren dagelijks de gevolgen van deze nefaste Belgische anti-Vlaamse politiek op de werkvloer, in hun portefeuille, waartegenover enkel holle goed-nieuwsshow's komen te staan. De traditionele partijen willen volharden in de boosheid door het ongewenste bestuur verder te zetten. Op straat echter ervaart de burger dat het dogma van de multiculturele samenleving met zijn vloedgolf aan contraproductieve opgedrongen maatregelen niet met de realiteit strookt. Zowel in het politieke schijn debat, als in de media, worden essentiële **samenlevingsvraagstukken** genegeerd. Die problemen verdwijnen niet uit de maatschappij door het Vlaams Belang te laten verdwijnen van het beeldscherm. —□

Filip de Winter

nep-evenwichten (want vier miljoen Walen wegen op vele politieke domeinen evenveel als zes miljoen Vlamingen, daar waar natuurlijk in een echte democratie die verhouding 40-60 blijft).

Om makkelijker dat ondemocratisch nep-evenwicht te installeren, stopt men het Vlaams Belang achter een zogenaamd **cordon sanitaire**. Dat cordon is een politiek gegeven van verliezende beleidspartijen om ongeacht de slechte verkiezingsuitslagen toch nog aan de macht te blijven, en de media vormen het middel om vanuit die kleiner wordende politieke linkse hoek te pogen het cordon naar de bevolking over te plaatsen, teneinde hun eigen politiek

De media moeten op de schop!

De landelijke dagbladen heeft het niet gehaald en ook andere massamedia hebben er geen verslag van gedaan, maar toch kan het de doorsnee bestuurskundestudent niet zijn ontgaan dat de B.I.L. van 24 mei t/m 27 mei haar IVE Lustrum heeft gevierd. Zowel de posters als de speciale lustrum-BB hebben dit onder de aandacht gebracht. Mocht u in intensieve voorbereiding op uw tentamens in uw hermetisch van de buitenwereld afgesloten studeerkamertje het lustrum volledig gemist hebben (logisch, er was immers geen landelijke TV-verslaggeving van), ik kan u verzekeren: het was een geweldig lustrum!! Bestuur '04-'05 en lustrumcommissie Lust&Co hartelijk bedankt voor deze mooie week met grote namen, zoals een Rita Verdonk die zeker lokale TV-verslaggeving verdiende. Een andere nationale bekendheid die aan belangstelling geen gebrek heeft, is Jan Peter Balkenende. Een tijdje geleden maakte onze nationale Harry Potter look-a-like o.l.v. Ben Bot ruzie met de Belgische minister de Gucht over Jan Peters al dan niet charismatische verschijning. Een klucht die door de media werd uitvergroot tot een Belgisch-Nederlandse Koude Oorlog van formaat. Een klein voorbeeld van hoe de media in toenemende mate futiele zaken weet uit te vergroten tot voorpaginanieuws. Een kwaliteit die media tegenwoordig beter lijken te beheersen dan het zo objectief mogelijk,

kwalitatief inhoudelijk en gedegen verslaan van nieuwsfeiten. Onze samenleving is in toenemende mate een mediocratie, terwijl het niveau van de media achteruitholt. Een kwalijke zaak die niet in het minste geval wordt veroorzaakt door de monopoliepositie van krantenuitgeverijen. De inmiddels alweer grotendeels vergeten gedwongen fusie van zeven regionale dagbladen tot één gezamenlijk landelijk Algemeen Dagblad met regiokaternen is een voorbeeld van regelrechte uitholling van de dagbladpers. Doel van de fusie, zoals op 8 december via de NOS naar buiten werd gebracht, is volgens uitgeverijen (lees monopolisten) Wegener en PcM het teruglopende aantal abonnees van de regionale kranten door een nieuwe krant tegen te gaan. De echte reden is volgens mij dat door het teruglopende aantal abonnees de regionale kranten voor Wegener en PcM te duur worden. In plaats van meer in de regionale kranten te investeren kiest men liever voor de goedkoopste en slechtste oplossing. Concentreren van dagbladen, saneren van administratieve en commerciële afdelingen en het verarmen van de journalistieke berichtgeving. De journalistieke kwaliteit zal teruglopen, omdat niet alleen het aanbod van informatie via kranten minder wordt, maar ook het soort informatie minder zal zijn. Van één landelijk dagblad valt niet te verwachten dat deze alle regio's op dezelfde wijze van nieuws weet te voorzien als de zeven regionale dagbladen voorheen deden. Daarnaast is het niveau van de berichtgeving lager, want niet de kwaliteit maar de kwantiteit is wat telt. Een krant moet verkopen en dus scoren! Snelle pakkende artikelen zullen geprefereerd worden boven informatieve goed gedocumenteerde artikelen. Het gevolg is een verschraling van de

journalistiek. Een situatie die zeker niet wenselijk is en ook niet zo onafwendbaar is als Wegener en PcM ons willen doen geloven. Hoog tijd dus dat er gekeken wordt naar de monopolieposities van krantenuitgeverijen, wat dit tot gevolg heeft en of het ook anders kan.

Een ander onderdeel van medialand dat wel op de schop gaat is de publieke omroep. Sinds staatssecretaris Van der Laan (en de rest van D66) een nieuw omroepbestel aankondigde staat de publieke omroep op haar achterste benen. Ik ga niet verder in op de plannen van Van der Laan, maar wel op de reactie vanuit omroepeland. Het is opvallend dat er zoveel weerstand is tegen hervorming van het omroepbestel in medialand. Zeker als men bedenkt dat een hervorming voor de publieke omroep zeker op lange termijn alleen maar goed is. Waar heeft alle commotie dan mee te maken? Voornamelijk met het hardere werken en de zwaardere concurrentie die zenders en programmamakers tegemoet gaan. Een omroep moet zich voortaan beter profileren, niet alleen door (zoals nu vooral gebeurt) de omroepvereniging (TROS, KRO) te profileren, maar vooral door een hoogstaande kwaliteit in het programma-aanbod te bieden. Staat er voor alle extra inzet ook wat tegenover? In eerste instantie niet. Wellicht niet leuk voor de publieke omroep, maar de publieke omroep wordt merendeels betaald met belastinggeld

en dus heeft de overheid en de belastingbetaler het recht te bepalen wat er gebeurt en niet de publieke omroepbazen! Weerstand is dus begrijpelijk, maar is de hervorming eigenlijk wel noodzakelijk? Ja, wel degelijk. De huidige publieke omroep is vervallen tot een drietal grotendeels gesubsidieerde zenders met infantiele TV-spelletjes en andere nonsens. Daar waar het juist serieuzere media dient te zijn, die bijvoorbeeld ook cultuur brengt. TV-nonsens is prima, maar liever niet van belastinggeld. Het is in onze huidige informatiesamenleving, waarin media een invloedrijk fenomeen is, zaak dat de publieke zenders vernieuwd worden. Dagelijks wordt de burger overspoeld door informatie die tot hem komt via kranten, TV en internet. Een gevolg hiervan is dat de burger beter geïnformeerd is, maar ook dat de opinie van de burger ingrijpender beïnvloed wordt door massamedia. Het debat rond de uitkomst van het referendum is een goed voorbeeld. De massale tegenstem wordt uitgelegd als zou de burger niet goed geïnformeerd zijn. Men kan het ook andersom stellen, de burger was eindelijk eens goed geïnformeerd en heeft de politieke elite bewust gedwarsboomd! Een goed geïnformeerde burger leidt in ieder geval tot een actieve, sterke en interactieve democratie. Dat alleen al is reden genoeg voor majeur ingrijpen in het omroepbestel. Grote veranderingen die er met het door D66 afgedwongen Paas-akkoord eindelijk lijken te komen. "Lijken te komen", want in de Volkskrant van 11 juni 2005 blijkt er al onenigheid binnen het kabinet over de uitvoering. Met name de oerconservatieve CDA wil vast houden aan een overdreven hoog budget voor omroepverenigingen, waardoor dit surrogaat-kroonjuweel van D66 op de uitvoering getorpedeerd lijkt te worden. Net als dat andere echte kroonjuweel, wat was het ook al weer?...o, ja, de gekozen burgemeester! —□

Onze samenleving is in toenemende mate een mediocratie, terwijl het niveau van de media achteruitholt.

De betoverde samenleving

Vooruitgang boeken in moeilijke tijden. Zo luidt het doel dat het huidige kabinet zichzelf, de gehele overheid en zelfs de gehele samenleving stelt in het regeerakkoord 'Meedoen, meer werk, minder regels'. Een slagvaardige overheid en participerende burgers zijn daarbij vereist. Verantwoordelijkheid nemen en dragen door beide partijen is de sleutel tot succes (Hoofdlijnenakkoord voor het kabinet CDA, VVD en D'66, 2003: 1-2). Een ambitieus streven, aangezien deze poging om legitimiteit te verwerven onder de bevolking een grote kans heeft van falen.

Volgens Max Weber is legitimiteit op wettelijke basis namelijk onmogelijk te verkrijgen in de huidige democratie, die vooral bestuurd wordt op basis van charisma. Als gevolg van de 'onttovering' van de samenleving zijn de oude vormen van legitimering verdwenen en het moderne democratische stelstel biedt geen adequate vorm van verantwoording (Lassman, 2000: 95). Wanneer we Webers gedachtegang volgen, zou de conclusie zich kunnen opdringen dat het streven van het huidige kabinet naar legitimiteit door middel van verantwoordelijkheid bij voorbaat al gedoemd is om te mislukken. *Valt er dan nog iets te redden binnen de verhouding tussen overheid en samenleving?* Om deze vraag te beantwoorden lijkt het mij van vitaal belang om een zekere mate van inzicht te verkrijgen in het kunnen van alle partijen. Wanneer er duidelijkheid is over de mogelijkheden kunnen er bruikbare samenwerkingsverbanden ontstaan.

Anders vormen zich aan beide kanten onrealistische verwachtingen over de andere partij, wat uiteindelijk tot grootscheepse teleurstelling zal leiden. Het is in mijn ogen dus zaak om wrevel te voorkomen en duidelijkheid te scheppen. De overheersing van beleidsfabels en vooruitgangssprookjes, verteld door al te optimistische fantasten behelst grote risico's voor onze samenleving.

"Verkopen is en blijft een noodzaak voor media om te overleven, en daarom stemt men traditioneel de inhoud af op de vraag van het publiek."

'Maar dit soort mensen is ongetwijfeld geheel van ons slag, die plezier hebben in het horen of vertellen van miraculeuze en wonderbaarlijke leugenverhalen en die nooit genoeg krijgen van dergelijke sprookjes (...) en hoe verder ze van de waarheid af staan, hoe gretiger men ze gelooft en hoe aangenamer de oren gekieteld worden.' (Erasmus, 1969: 71)

Het door mij opgeworpen beeld naar aanleiding van de theorieën van

Max Weber is een stuk pessimistischer van aard dan de vrij optimistisch geformuleerde verwachtingen van het kabinet. Met behulp van een bestuurskundige blik kan ik wellicht wat licht scheppen in de in mijn ogen toch duistere verhoudingen tussen overheid en samenleving. De verwevenheid van de twee is immers een belangrijk aandachtspunt in de studie (Rutgers, 2004: 166). Weber heeft uitstekende aangrijpingspunten geboden om inzicht te verwerven in onze 'onttoverde' en 'gerationaliseerde' samenleving waar zoveel diversiteit en onduidelijkheid heerst (Scaff, 2000: 116). Door middel van het belichten van enkele van Webers punten zal ik trachten meer inzicht te bieden in de complexiteit van de verhoudingen tussen de overheid en de samenleving en waarom het van belang is deze te erkennen om vooruitgang te boeken. Voor zover vooruitgang daadwerkelijk mogelijk is natuurlijk!

Centraal in Webers opvattingen staat het begrip rationalisering, wat inhoudt dat binnen moderne samenlevingen wordt getracht om orde aan te brengen in haar wanordelijke "natuurlijke" staat. De systematische organisatie van denken en doen heeft dusdoende religie vervangen als het leidende geloofssysteem. Op alomvattende en onomkeerbare wijze voltrekt dit proces zich tezamen met de onttovering (*Entzauberung*) van het denken van de moderne mens (Lassman: 97). Het geloof in rationaliteit en de roep om

calculeerbaarheid hebben de overhand gekregen. Om deze processen te faciliteren, dient de overheid zich op bedrijfsmatige wijze in te richten. Door middel van "dehumanisering" wordt de rationeel-legale

"Een politieke allergie voor objectieve en kritische berichtgeving en media is eigen aan volksvreemde regimes."

machinebureaucratie op ideaaltypische wijze vormgegeven om aan de eisen van objectiviteit en calculeerbaarheid te kunnen voldoen (Sica, 2000: 42-47, 53-58). Het verloren gaan van de overheersing van het denken door het (christelijke) geloof leidt tot het ontstaan van waardeconflicten met de rationeel ingerichte overheid. De aanvankelijk vanzelfsprekende legitimiteit van de overheid is dus verdwenen, maar kan niet via de legale weg opnieuw verkregen worden binnen een democratisch stelsel. Weber is erg consistent in het beperken van de strijd om legitimiteit tot een politiek proces om waarden en macht, dat alleen via succesvol gebruik maken van charisma gewonnen kan worden (Lassman: 85-86, 91-96).

Deze korte schets van de gevolgen van rationalisering en onttovering voor de verhoudingen tussen de overheid en de samenleving leert ons in ieder geval dat Weber bepaald geen pleitbezorger was van deze processen (iets wat vaak wordt gedacht!). Alhoewel hij de voordelen van de rationele werkwijze ook benadrukte, moet zijn werk vooral gezien worden als profetieën en waarschuwingen voor de gevaren en onomkeerbaarheid van een rationeel ingerichte wereld. Bovendien wees hij op de complexiteit en variëteit van het concept van het 'rationele', dat enkel op kunstmatige wijze als onambigu wordt gedefinieerd (Sica, Lassman, Scaff: 54, 86, 115).

Legitimiteit wordt steeds belangrijker voor bestuurders en is tevens steeds moeilijker te bereiken. Een oplossing voor dit probleem is volgens Weber echter niet waarschijnlijk. Zijn buitengewoon sceptische visie benadrukt dan ook 'our common fate is to be condemned to live in and make sense of a world where the "rule of man over man" is an inevitable reality' (Lassman: 98). Hier komt nog eens bij dat sinds de studies van Weber er een nog pluraler en postmoderner beeld van de wereld bestaat. Kennis is zacht en kneedbaar en vooruitgang is slechts op incrementele wijze te bereiken. De opstelling van het kabinet zou ruwweg binnen Webers idee van de rationele en bedrijfsmatige overheid geplaatst kunnen worden. De focus is op verantwoordelijkheden gelegd, zodat de burgers op een rationele en calculeerbare wijze het kabinet kunnen afrekenen op haar prestaties. Weber leert ons echter dat de samenleving veel te complex is om binnen enkelvoudige begrippen te worden gevat. Uiteindelijk zal het toch een kwestie zijn van het verwerven van steun door middel van charisma. Als vooruitgang maar moeilijk

bereikt kan worden en bovendien nog moeilijker te waarderen valt, kan er dan niks veranderd worden aan de huidige verhoudingen? Moeten we dan maar alles laten zoals het is en dat accepteren? Zijn dan zowel de staat als de samenleving hier de eeuwige verliezer?

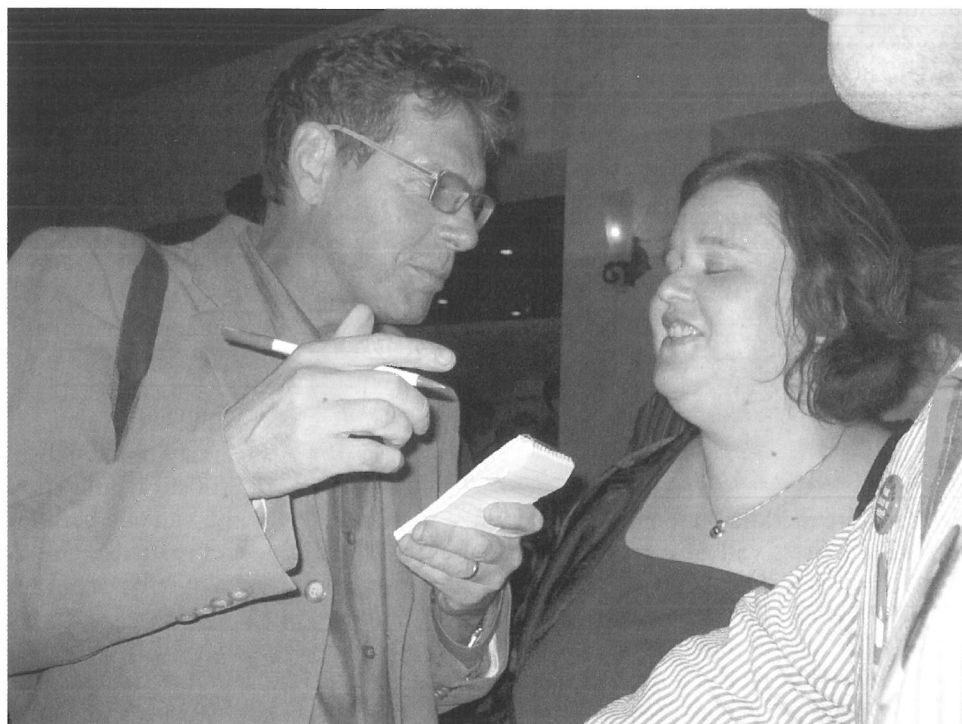
'Tenslotte is 's mensen geest zo gebouwd dat hij zich veel gemakkelijker door schijn dan door waarheid laat pakken' (Erasmus: 81).

Het zou natuurlijk al te gemakkelijk zijn om ons zomaar neer te leggen bij dit pessimistische eindpunt. Het grote probleem is de onvermijdbare onduidelijkheid die gepaard gaat met onze huidige samenleving. Iedereen wijzen op zijn verantwoordelijkheden is daarom niet genoeg. Er moet tevens getracht worden inzichtelijk te maken wat de mogelijkheden zijn van alle partijen. Het formuleren van verwachtingen die niet realistisch blijken, zal velen van hoop voorzien, die uit zal monden in teleurstelling. Wanneer dit proces zich continu herhaalt, zal men zich vroeg of laat geconfronteerd zien met de zojuist geformuleerde pessimistische vragen. Door middel van het stimuleren van communicatie tussen betrokken partijen op specifieke terreinen zouden mogelijkheden en beperkingen voor vooruitgang beter duidelijk gemaakt kunnen worden. Het is vervolgens van belang om op basis van deze informatie concrete doelen te stellen aan overheid en samenleving. Op deze manier zullen de verhoudingen zich op een realistischer niveau onderhouden, waardoor de kans op vruchtbare samenwerking (en dus vooruitgang!) wordt vergroot.

Vervolgens rijst de vraag hoe dergelijke communicatie vormgegeven dient te worden. Een beter milieu begint bij jezelf, dus allereerst lijkt mij hier een taak voor de wetenschap weggelegd. Wetenschappelijke analyses van problemen uit het (al dan niet recente) verleden zouden aanwijzingen kunnen geven voor de aangrijpingspunten die nodig zijn voor vooruitgang. Hier kleven echter drie nadelen aan. Ten eerste kunnen wetenschappers worden aangestuurd door hun opdrachtgevers, zodat het duiden van het werkelijke probleem en mogelijke oplossingen in het geheel niet aan bod komt. Ten tweede nemen grondige studies vaak jaren in beslag, zodat het politieke gewin geminimaliseerd wordt. Ten derde is de prescriptieve functie van de (sociale) wetenschappen, zoals bestuurskunde, zeker niet onomstreden. Mogelijke oplossingen voor deze problemen liggen eigenlijk al in de opgave: communicatie. Wanneer wetenschappers met ambtenaren, politici, burgers en opiniemakers in contact komen, kan het gezamenlijke belang in een vroegtijdig stadium gesignaleerd worden, zodat wellicht gemakkelijker de vinger op de wonde kan worden gelegd. Het wederzijdse begrip dat hieruit kan voortvloeien, zou bovendien het aanpakken van problemen ten goede kunnen komen. Bestuurskunde leent zich bij uitstek tot het leveren van analyses op het gebied van staat en samenleving. Alhoewel dit een onderbelicht thema is in de studie, blijft de verwevenheid van de twee wel een belangrijk punt (Rutgers: 166).

Overkoepelende organisaties vanuit het maatschappelijk middenveld zijn verder bij uitstek geschikt tot het bevorderen van communicatie tussen overheid en samenleving. Een herleving van dit segment van de samenleving zou zeer

wenselijk zijn. Ook zullen de media zich ten gunste van communicatie moeten stellen door zich meer op haar meditatieve functie te richten en economische belangen minder voorop te stellen. Dit zou de inhoudelijkheid van de media en de politiek verder bevorderen. De media moeten hun positie als centrale en essentiële schakel binnen de samenleving veel serieuzer nemen. Tot slot is het de taak aan de overheid om via diverse fora het gesprek op gang te brengen. Ik pleit nu niet voor een responsieve overheid, eerder voor een communicatieve overheid. Informatie afgeven en inwinnen om duidelijkheid te verschaffen op alle werkerreinen over wat ze allemaal wel en niet kan doen.

Een beknopte schets van Webers theorieën over de rationele en onttoverde samenleving leerde ons dat legitimiteit binnen onze moderne democratische staat louter via charisma zou kunnen worden verkregen. De legalistische weg die het kabinet poogt te bewandelen lijkt inderdaad weinig kans van slagen te hebben. Ik heb echter proberen te beargumenteren dat we juist een stap verder zouden moeten gaan. Een stap verder dan Weber, door te trachten de verschillende *logos* te duiden, waardoor vooruitgang en legitimiteit misschien deels toch via legaliteit bereikt kan worden. Een stap verder dan het kabinet, door niet alleen verantwoordelijkheden en verwachtingen te omschrijven, maar actief te onderzoeken wat er mogelijk is in samenwerking met betrokken partijen. Wederzijds begrip is in mijn ogen de sleutel tot goede verhoudingen en verantwoordelijkheid. Dit is alleen via afdoende communicatie te bereiken. Uit deze processen moeten de grenzen van de verantwoordelijkheid (en dus de doelen) van de staat en de samenleving blijken. Als we de 'rationele' of 'logos' van de andere partij begrijpen, wordt de stap naar verdere rationalisering gemaakt. Anders zullen we blijven leven in een semi-betoverde samenleving die semi-goddelijke gaven toedicht aan de overheid, wat zonder meer tot deceptie zal leiden. Hopelijk kan ook de bestuurskunde een bijdrage leveren door problemen te analyseren en mogelijkheden te verkennen. Dit alles is alleen niet zonder risico's, zoals Erasmus ons al leerde in zijn welhaast satirische verhandeling 'Lof der zotheid' die destijds voor veel opschudding zorgde in de vastgeroeste verhoudingen tussen staat en samenleving:

De illusie wegnemen betekent het hele toneelstuk in de war sturen. Het is juist die fictie en dat drogbeeld dat de ogen der toeschouwers geboeid houdt (Erasmus: 49).

Misschien kan de illusie dus maar beter in stand worden gehouden en moeten we vasthouden aan het eeuwenoude

proces van optimistische verwachtingen, verspreide verantwoordelijkheden en grote teleurstellingen. Het is alleen de vraag of we nog steeds in een dergelijke betoverde samenleving willen leven. —□

K.P.R. Bartels

Noten

Erasmus, D., *Lof der zotheid*, 1515, vertaald door A.J. Hiensch, 1979, zesde druk, Utrecht, Het Spectrum

Hoofdlijnenakkoord voor het kabinet CDA, VVD en D'66, *Meedoen, meer werk, minder regels*, 16 mei 2003, <http://www.regering.nl>

Lassman, P., 'The rule of man over man: politics, power and legitimation', in: Turner, S., *The Cambridge Companion to Weber*, 2000, eerste druk, Cambridge, Cambridge University Press

Rutgers, M.R., *Grondslagen van de Bestuurskunde*, 2004, eerste druk, Bussum, Uitgeverij Coutinho

Scaff, L.A., 'Weber on the cultural situation of the modern age', in: Turner, S., *The Cambridge Companion to Weber*, 2000, eerste druk, Cambridge, Cambridge University Press

Sica, A., 'Rationalization and culture', in: Turner, S., *The Cambridge Companion to Weber*, 2000, eerste druk, Cambridge, Cambridge University Press

Nieuwe Rijn 19
2312 JC Leiden
tel. 071-5135370

Lustrum IV: Top of the B.I.L.

Gewoon een superweek!

Het 4^e lustrum der B.I.L. begon met een verjaardagsfeest in besloten kring. Op 22 mei 2005 was de oprichting van de B.I.L. precies 20 jaar geleden. Dit vierde het bestuur gezamenlijk met chinees en studiosport. Dit kleine feestje zou gevolgd worden door een week vol met activiteiten, feesten en leerzame onderdelen. Deze week werd georganiseerd door de lustrumcommissie "Lust&Co". De week mag met recht een toppunt worden genoemd in de 20-jarige bestaansgeschiedenis van de B.I.L. De verjaardag is dan ook gevierd zoals het hoort, compleet met lustrum-merchandising en natuurlijk een lustrum-dagblad.

De week begon op dinsdag 24 mei 's middags met diverse workshops. Er gekozen worden uit drie verschillende bestuurskundig relevante workshops. De algemene rekenkamer, het SGB0 en het Ministerie van Financiën waren vertegenwoordigd en gaven leerzame workshops over allerlei onderwerpen. Om een idee te geven van de inhoud van de workshops zal de workshop van het SGB0 kort besproken worden.

De heer Peter Castenmiller verzorgde de workshop namens het SGB0. De workshop ging vooral over de werkzaamheden van het SGB0 en het belang daarvan.

Het SGB0, wat staat voor Sociaal Geografisch Bestuurskundig Onderzoeksbureau, brengt vooral advies uit aan overheden op lokaal niveau: de gemeenten. Van origine is het SGB0 een organisatie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De eerste activiteit van het SGB0 was het tellen van toeristen in badplaatsen. Tegenwoordig houdt het SGB0 zich bezig met alle soorten van beleidsterreinen om advies over uit te brengen. Het SGB0 is gespecialiseerd in

advies aan het over gemeenten.. Het SGB0 beschikt ook over een onderzoeksafdeling en aan de hand van onderzoek kan men dan advies uitbrengen. Men brengt vooral advies uit aan de overheid. De soorten advies die het SGB0 uitbrengt omvatten diverse 'producten': benchmarking en monitoring, tevredenheidsonderzoeken, haalbaarheidsonderzoeken, doorlichting van de organisatie en financiën en beleidsadviezen.

Het SGB0 is een bijzondere organisatie die van alle markten thuis is. De workshop was een interessante lezing over de activiteiten van het SGB0. Er was voldoende ruimte voor vragen en deze werden allemaal beantwoord.

"De B.I.L. is een instituut geworden en behoort tot de grootste en meest actieve studieverenigingen van Leiden."

Dinsdag avond was het tijd voor de officiële opening van het lustrum der B.I.L. In het groot auditorium van het academiegebouw opende diverse sprekers het lustrum en werd de Van Braam-lezing uitgesproken door mevrouw Rita Verdonk. De avond begon met de opening door Simone van Elk, de commissaris activiteiten en lustrum, die samen met haar commissie al het moois van de week georganiseerd had. Simone sprak haar trots uit over het programma en dankte de commissie.

Hierna was het de beurt aan de voorzitter vereniging: Peter Kasbergen.

Hij heette iedereen welkom en verzorgde de ceremoniële opening door een hamerslag. De speech van de heer Kasbergen begon met een korte terugblik

op de ontwikkeling van de B.I.L. De B.I.L. is een instituut geworden en behoort tot de grootste en meest actieve studieverenigingen van Leiden. Daarbij zijn er veel raakvlakken tussen studie en studentenvereniging. De studievereniging begint steeds meer het gezelligheidsaspect te verwerken in de activiteiten. De B.I.L. is verworden tot wat we bestuderen en verafschuwen. Zo vatte de voorzitter de ontwikkeling van de vereniging bestuurskundig samen. Het is een organisatie die bestuurd word en tegelijkertijd een bureaucratistische vereniging die af en toe tegenspuutert. De vereniging is een belangrijke brug tussen studie en praktijk. De lezingen en excursies zorgen ervoor dat de bestuurskundige praktijk dichterbij komt.

Sir Winston Churchill heeft ooit gezegd: "History will

be kind to me, for I intend to write it." Dit was volgens Peter Kasbergen van toepassing op de lustrum viering van de B.I.L.

De vereniging moet groots uitpakken met het lustrum en geschiedenis schrijven. Na het lustrum kan gezegd worden dat dit doel gehaald is.

Na Peter Kasbergen was het woord aan de vertegenwoordiging van het departement: Frits van der Meer. Deze vertelde over het begin van de B.I.L. De vereniging is tot stand gekomen door een wat vreemde gang van zaken. Toenmalig hoogleraar van Braam vroeg aan een student, de

heer Ruigrok, om de B.I.L. op te richten. De studievereniging is dus een initiatief van het departement. Dit kan raar klinken, maar een bestuurskundige organiseert nou eenmaal graag zijn eigen omgeving, zo ook de studie bestuurskunde. De B.I.L. is er volgens van der Meer vooral voor de connectie tussen praktijk en studie. De heer van der Meer feliciteert het departement bestuurskunde dan ook met een voortreffelijke studievereniging.

De derde spreker van de avond was de rector magnificus: de heer D.D. Breimer. Deze sprak vooral over de studievereniging in het algemeen. Een studievereniging is van belang voor de studie, zowel de connectie met de praktijk en de feedback richting de studie. De heer Breimer ziet de studievereniging ook als een belangrijk centraal orgaan in Leiden. Het zorgt voor de integratie van buitenlandse studenten in Leiden en de contacten tussen studenten- en studieverenigingen worden ook sterker. De rector magnificus had ook een quote verwerkt in zijn betoog, namelijk één van Pasteur, vertaald in het engels was deze: "Change only favours the prepared mind." Hiermee wilde de heer Breimer zeggen dat men zich 'open minded' moet opstellen en op deze manier het best terecht komt en groeit in het studentenleven en de studievereniging.

Als laatste maar zeker niet de minste was het de beurt aan minister van vreemdelingenzaken en integratie: mevrouw Rita Verdonk. Deze heeft ter ere van Prof. Van Braam de gelijknamige lezing uitgesproken tijdens de opening van het lustrum.

Mevrouw Verdonk sprak in haar rede over het vernieuwde vreemdelingenrecht. Dit valt sinds 1994 onder de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Vandaar dat het ook voor bestuurskundigen interessant is. Ook ging mevrouw Verdonk in op de problemen die er spelen rond de asielaanvragen. Dat deze procedure lang duurt, ligt aan het grote aantal asielzoekers wat na de uitspraak van de rechter weer een procedure begint. Dit is een onwenselijke situatie, zowel voor de asielzoeker als voor de Nederlandse staat. De belemmeringen voor een goed terugkeer beleid ligt dus in de mogelijkheden die asielzoekers hebben om via de rechter de beslissing over hun asielaanvraag tegen te gaan. De kern van het betoog van de minister bestond uit de problemen tussen de AWB en het vreemdelingenbeleid. Het conflict hiertussen moet opgelost worden. Minister Verdonk vond dat daarin

ook een taak voor de bestuurskunde is weggelegd. Het conflict moet opgelost worden door een samenspel van wetenschap en politiek.

Na haar rede bedankte mevrouw Verdonk de aanwezigen voor de aandacht en was er tijd om vragen te stellen.

Op woensdag was het tijd voor actie. Een afvaardiging van de B.I.L. vertrok richting Zoetermeer om zich van de sportieve kant te laten zien. Er stonden vier daverende activiteiten op het programma: sumoworstelen,

lasergamen en "Mission Impossible". Na een paar drankjes werd de groep opgesplitst. Eerst lasergamen en Mission Impossible, daarna samen sumoworstelen. Bij het lasergamen werd je een ware strijder compleet met pak en team. Een groep ging een "battle of the sexes" aan. Met de Mission Impossible kon iedereen laten zien wat voor een goede dief hij of zij nu werkelijk was. De bedoeling was dat je een ketting moest stelen maar om bij die ketting te komen, moest je door een doolhof van laserstralen zien te komen. Absolute topper was toch wel het sumoworstelen. Hier kon iedereen zich uitleven op zijn of haar tegenstander. Iedereen werd beurtelings in een pak gehezen. Het pak werd opgeblazen zie daar, je was ineens een echte japanse zwaargewicht. Sommigen kozen voor het lichte voetenwerk, anderen kozen voor de harde "beuk-aanpak". Het was een dolle boel en iedereen keerde uitgeleefd huiswaarts om zich op te maken voor de woensdagavond.

Woensdagavond was het tijd voor het vieren van het lustrum in stijl. De B.I.L. trok met 25 heren en 25 dames in gala richting restaurant 't Gouden Hooft, te Den Haag. Hier werd een heerlijk galadiner geserveerd, te samen met overvloedig afgekochte drank. Het diner werd bezocht door diverse generaties B.I.L.-lars. Zelfs de voorzitter tijdens het vorige lustrum, Albert Jan van Zwieten was aanwezig. Zoals het hoort werden de diverse gangen koud, respectievelijk warm gespeecht door onder andere Peter Kasbergen en Albert Jan van Zwieten. Naast deze intermezzo's tijdens het diner was ook B.I.L.-boulevard aanwezig. Onze eigen roddelmachine verzorgde een verkiezing met diverse categorieën waarin de aanwezigen de winnaar konden worden. Net als de vorige activiteiten was het diner een zeer geslaagde en uitstekende bijdrage aan de lustrumviering.

Na het galadiner was het donderdag weer tijd voor een bestuurskundig relevante activiteit. De B.I.L. bezocht de Sociaal Economische Raad (SER). Bij de SER kreeg de B.I.L. twee lezingen voorgeschoteld. Deze lezingen werden verzorgd door de heer Van der Bij en de heer Buevink. De heer Buevink begon met een algemeen praatje over de SER. De SER adviseert de regering en het parlement over sociaal-economisch beleid. Dit gebeurt zowel gevraagd als ongevraagd. Bij de SER in het

gebouw zit ook de Stichting van de arbeid. Deze stichting is het platform voor dagelijks overleg tussen vakcentrales en centrale ondernemersorganisaties. Een belangrijke functie van de Stichting van de Arbeid is het onder controle houden van de loonontwikkeling door het overleg tussen werkgevers- en werknemersorganisaties.

De SER werkt op eigen initiatief of in opdracht van de regering. Het orgaan waarin overleg wordt gevoerd binnen de SER bestaat uit drie keer elf leden. Elf leden elk voor de werkgevers, werknemers en de kroonleden. Deze laatste zijn onafhankelijke deskundigen die, mocht het nodig zijn, kunnen bemiddelen tussen de werkgevers en werknemers. Na het algemene praatje was het de beurt aan de heer Van der Bij. Zijn lezing ging over de product- en bedrijfsschappen, samen de Publieksrechtelijke Bedrijfsorganen (PBO). Een productschap werkt verticaal ("van fok tot kok"). Een bedrijfsschap werkt horizontaal, dus alle fokkers of alle koks verenigd.

De SER heeft diverse werkzaamheden als het gaat om de product- en bedrijfsschappen. Onder andere houdt de SER toezicht op de organisaties, houdt het toezicht op de fusiegedragsregels en controleert de uitvoering van de wet op de ondernemingsraden.

De PBO's bestaan ten behoeven van de bedrijven verenigd in het product- of bedrijfsschap. Het dient om quasi-collectieve goederen voort te brengen ten bate van alle aanbieders.

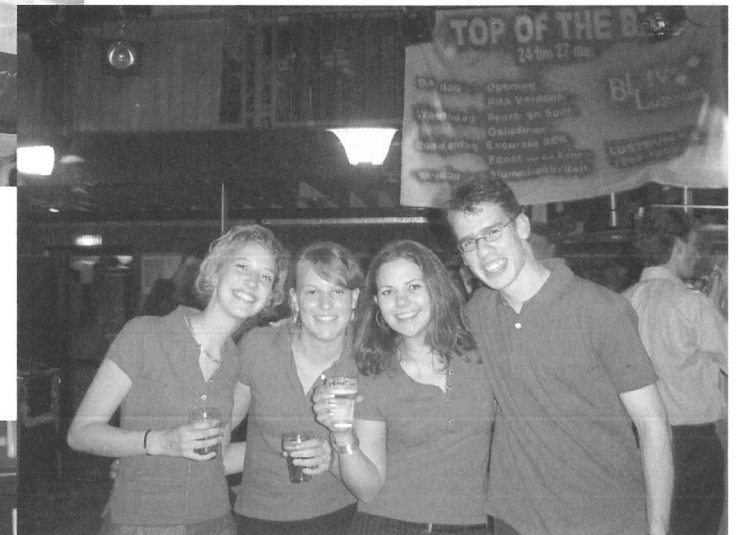
Het praatje van de heer Buevink sloot de dag bij de SER af,

maar het lustrum programma zou zijn climax bereiken op de donderdag middag en avond. 's Middags was de tijd voor de officiële felicitatieborrels. Zowel de oud-besturen, overige studieverenigingen als overige genodigden waren aanwezig om het bestuur te feliciteren.

Die avond was het feest. Catena was afgehuurd om een spetterend feest te organiseren met een line-up die meer dan de moeite waard was. Niemand minder dan de decaan van FSW, DJ-Prof. Dr. T.A.J. Toonen, verzorgde de inleidende tonen van het daverend feest. Na de tunes van Toonen was het de beurt aan, misschien wel het klapstuk van de avond, DJ G-Spott. Er werd tot in de vroege uren gefeest ter ere van de verjaardag van de B.I.L.

Het lustrum was een aaneenschakeling van activiteiten die stuk voor stuk waardige festiviteiten waren in het kader van de verjaardag van de B.I.L. Daarbij was het een divers programma waarin zeker voor ieder wat wils was. De organisatie door de lustrumcommissie was dan ook "top of the B.I.L." □

Govert van Gorcum

Reeuwijkse gezelligheid

Aan mij de eer en genoeg om als aankomend commissaris Onderwijs het verslag van het Eerstejaarsweekend (kortweg EJW) te schrijven. Het aantal inschrijvingen was iets aan de lage kant, maar dat kon niet voorkomen dat het een weekend een groot succes was. De aanwezige eerstejaars gingen in ieder geval goed geïntegreerd de EL CID-week in. Klokslag half elf stonden alle eerstejaars paraat op Leiden CS. Enige tijd later voegde de ouderejaars zich tot het gezelschap en was de groep klaar om te vertrekken naar het station van Bodegraven. Uiteindelijk was het nog een flinke groep: naast eerstejaars was ook het bestuur, het aankomende bestuur, de introductie-commissie en de mentoren mee. Dolle boel dus.

De op het station losgebarsten gesprekken, werden uiteraard in de trein voortgezet. Gezien de slechte aansluiting van de trein op de bus, moest de groep een halfuur wachten op het station Bodegraven. De Commissie Introductie was hierop goed voorbereid: deze tijd was ingepland om het welbegaamde namenspel te doen. Namen als jarige Jesper (Maar hij was helemaal niet jarig, toch??), ruige Rens (*Meneer Cactus ontmoet Big Willem? red.*)

“De vraag reist al op waar Peter zijn nacht gaat doorbrengen”

en cekte Cleo (redactie van Van Dale is gemaald over deze uitbreiding van de Nederlandse taal) passeerden de revue. Dan toch

naar de bus.

Iedereen zijn tent gevonden en zoals elk jaar zijn de eerstejaars vrijwel gescheiden van de ouderejaars. De vraag reist al op waar Peter zijn nacht gaat doorbrengen. Daarna is het tijd voor een voorstelronde waar we meer te weten komen van iedereen. Opvallend is dat veel eerstejaars sportief zijn en dat iedereen veel zin heeft in het komende jaar.

Na de lunch lopen we naar het meer. Deze tocht werd als vrij

drassig ervaren en ieders broek en schoenen ervaren een ware modder-doop. Bij het meer aangekomen nemen een paar waakhalzen een duik in het zéér koude meer.

Dan is het tijd voor een spannend moordspel, met de volgende rolverdeling: Jesse als de agent, Femke als de blinde, Josien als de alcoholist, Femmy als de vergeetachtige, Matthijs als de hoer en Roos als de visser. Mels (zelf niet aanwezig tijdens het weekend) fungeerde als lijk: de moordfoto's vormden de eerste aanwijzing. Het was even puzzelen, maar twee groepen wisten het goede antwoord te geven, de blinde als moordenaar. Groep Simone wisten bijna het hele plot uit te tekenen. Bravo!

Een biertje op het veld (zonder opener om bier openmaken!) ging er goed in. Daarna weer de drassige tocht terug. Daar aangekomen was het al weer etenstijd. Kroketten, frikadellen en kaassoufflés verdwenen in de hongerige magen van iedereen. Ook waren er een aantal personen van het oud-bestuur aangeschoven. Na het eten werden we verrast door een optreden van de lokale camping-gek.

Nu een relax-moment en voor de sportievelingen een voetbal-moment. Vervolgens verplaatsen wij ons naar het campinghuis, waar zoals elk jaar de playbackshow gaande was. In navolging van de 4 tot 6-jarige Britney Spears-immitaties, doken een aantal B.I.L.-leden de bühne op. Een daverende show volgde met Steven, Dennis, Peter, Patrick en Rens als achtergrond dansers, Cleo als zanger en een onbekende gek als de zanger. In deze groep schuilde een ongekend talent. Ga zo door!

Veel mensen wilden hun kunsten vertonen in de playbackshow, maar toen was het toch tijd om de dansvloer op te gaan. Afwisselend brachten een zanger en een zangeres covers ten gehore. De B.I.L.-leden gingen uit hun dak of bekeken het vanuit de rand van de dansvloer. Iedereen ging moe en voldaan slapen.

Om 10 uur schalde al weer foute muziek door de tenten. Het was tijd om het lekkere bedje te verlaten, waarna een korte ochtendgymnastiek volgde – met Peter Kasbergen als personal trainer. Na het ontbijt was het weer tijd voor spelletjes. De B.I.L.-boulevard is altijd weer blij met nieuwe B.I.L.-setjes, om dit te promoten werd er flink op los gespeeld. In drie minuten tijd kon je de persoon voor je alles vragen en andersom. Dit was een goede manier

om elkaar beter te leren kennen.

Het spel maakte hongerig, dus de lunch ging er wel weer in. Hierna werd hints gespeeld. Het blijft toch altijd wel een

‘Schaapsbel’. Hiermee werd het weekend afgesloten. De diehards konden nog tv kijken en een borrel doen. De rest ging voor de tweede keer moe en voldoen naar bed, om zich de volgende morgen weer vroeg te melden bij de EL CID. We hopen de eerstejaars nog veel te kunnen begroeten bij de B.I.L.

“De B.I.L.-boulevard is altijd weer blij met nieuwe B.I.L.-setjes, om dit te promoten werd er flink op los gespeeld.”

Roos Wardenaar

dobber om zelf iets uit te beelden, maar uiteraard lukte dit de B.I.L.-leden erg goed.

Door het slechte weer werd besloten eerder naar Leiden af te reizen. Voor het avondeten werd er een drankje gedaan in Leiden. Dit jaar werden de pannenkoeken gegeten in de

Lustrumreis: Moskou

Over vodka, MICEX en het Kremlin

Oeff, wat hadden we hier lang naar toegeleefd, de lange reis naar Moskou. De laatste paar weken voordat we vertrokken was het nog wel even hard werken, maar toen was het moment eindelijk daar. Dinsdag 23 Augustus, 4 uur s'ochtends stond achter het FSW de Commissie Buitenland samen met de andere 27 deelnemers en onze gids, Suzanne, klaar om te vertrekken, klaar om te beginnen aan de reis naar Moskou. Na iets langer gewacht te hebben dan was gepland, vertrokken we om een uurtje of 5 met de bus richting het vliegveld in Düsseldorf. Na een reis van ongeveer 3 uur lang lekker dommelen in de bus kwamen we aan bij het vliegveld.

We waren goed op schema en het inchecken veranderde hier niks aan. Hoewel er een beetje angsten waren voor te zware bagages en ander soort problemen(het is natuurlijk wel buiten Europa!), verliep het inchecken snel en soepel. Na een kopje koffie te hebben gedronken, een beetje taxfree shoppen en zonder problemen door de douanecontrole te komen, konden we aan boord van het echt kleine vliegtuigje van Germania express.

Nadat we een tijdje in de lucht zaten, zeiden we tegen elkaar, "Goh, tot nu toe gaat echt alles allemaal goed, lekker begin!". Dit was nog niet over onze lippen gekomen of de piloot riep om dat we over tien minuten zouden landen in Berlijn vanwege een technische storing. Sommige personen waren hier meer verheugd over dan anderen, want het betekende een extra keer landen en stijgen. Nadat we in Berlijn waren

"Vele telefoontjes later, met zowel het hostel als de reisorganisatie, kwam er eindelijk een bus aanrijden die ons naar het hostel bracht."

geland, werden we uit het vliegtuig gehaald en in een bus gezet. Nadat we 10 meter hadden gereden, stonden we nog een half uur in de bus te wachten tot we weer terug mochten in onze nieuwe vliegtuig. Dit leverde ons maar een uurtje vertraging op, dus dat viel heel erg mee. Al met al waren we al rond half 5 Russische tijd geland in Moskou. Ook waren er geen problemen met onze bagage.

Maar toen kwam het tweede probleem: de bus die ons zou brengen naar het hostel. Er zou iemand klaar staan met een bordje met B.I.L. erop, maar door onze vertraging liep dat allemaal een beetje mis. Vele telefoontjes later, met zowel het hostel als de reisorganisatie, kwam er eindelijk een bus aanrijden die ons naar het hostel bracht.

Uiteindelijk was het dan toch weer vrij laat voordat we aankwamen op de plaats van bestemming en kon ons geplande etentje met de hele groep niet doorgaan. Toen ging iedereen maar in de buurt op strooptocht naar wat eten, wat betekende dat mensen belandden in de Russische pizzahut en een Italiaans restaurantje. De avond werd daarna

door velen voortgezet in hun bedje in de mooie jaren '70 stijl (tweepersoons!) hostelkamers. De volgende dag werd namelijk gelijk de zwaarste.

Op woensdag werd men al om half acht gewekt, zodat we om half tien bij de Federal Financial Markets Service(FFMS) of Russia en de Moscow Interbank Currency Exchange(MICEX) op de stoep stonden. De MICEX is de Russische versie van onze AEX index, de effectenbeurs en kapitaal beurs. In het gebouw waar we zaten, was ook de effectenbeurs gevestigd. Het hoofd van de FFMS hield een lezing voor ons, waarin hij uitlegde wat de FFMS is en de ontwikkelingen op de financiële markt van Rusland beschreef. De FFMS is de regulator van elke financiële markt in Rusland behalve van de bank en verzekeringssector. Hij gaf aan dat de financiële markt in Rusland stabiel is en dat het sinds 2000 ook erg gegroeid is. Het doel van FFMS is om de financiële markt in Rusland op eigen kracht te laten werken, zodat de FFMS eigenlijk overbodig wordt. Verder was het een erg economisch praatje waarvan vooral onze minors economie hebben genoten, maar mij zo nu en dan boven de pet ging. Maar ik heb wel erg genoten van de thee en koekjes. Als afsluiting van de excursie kregen we de huidige effectenbeurs te zien.

Na deze excursie vertrokken we naar het Rode Plein waar

"Volgens d'Hamecourt was drank de oorzaak van alle ellende in Rusland & Moskou: vieze stinkende mannen, maar ook de oorzaak van de vele ongelukken op de weg en ongelukken op het werk."

iedereen de mogelijkheid kreeg om te lunchen en even rond te kijken. Hier vonden we ook gelijk het meeste geliefde afsprekpunt van de hele reis, het paard met de generaal erbovenop. Nadat we hier om twee uur verzameld hadden, vertrokken we lopend naar de Administration of the President. Eenmaal aangekomen bleek dat we te vroeg waren en daarom liepen we nog even een rondje om. Tijdens deze wandeling kregen we ook nog het oude gebouw van de KGB te zien. Nadat we uiteindelijk bij de Administration naar binnen mochten en al onze paspoorten grondig werden bekeken, werden door een complete delegatie ontvangen. Acht mannen en vrouwen stonden voor ons klaar om ons voor te lichten over de Administration of the President. Het was erg duidelijk dat het de eerste keer was dat er studenten over de vloer kwamen bij de Administration. Ze wisten niet precies wie allemaal nodig waren voor een lezing, want naast een drie heren van verschillende afdelingen, waren er hun assistenten, iemand van de buitenlandse zaken, die het contact had verzorgd en een tolk. De heren vertelden eerst iets over de politieke structuur in Rusland. Het politieke systeem bestaat uit twee kamers, de Duma en de Federation Council. In de Duma zitten gekozen vertegenwoordigers van het Russische volk en in de Federation Council vertegenwoordigers van de uitvoerende en wetgevende macht van de deelstaten. Deze twee kamers bepalen de wetgeving in Rusland. Er wordt duidelijk benadrukt tijdens de lezing dat Rusland democratisch is, maar de president heeft echt nog veel macht. De president moet namelijk elke wet goedkeuren en heeft ook een vetorecht. Ook kan de president wetten voorstellen. Daarnaast is er natuurlijk ook nog de president, waar de Administration of the President voor werkt. De taken van de Administration hangt dan ook af van welke machten de president heeft en wat hij overlaat aan de Administration. Daardoor komt het erop neer dat de Administration een uitvoerende taak heeft, maar ook wel wetten voorbereidt die de president aan de Duma voorlegt. Maar het betekent niet dat de ambtenaren die bij de Administration werken, moeten vertrekken als er een nieuwe president komt. Na deze lezing van drie kwartier werden we heel gauw de deur uitgewerkt.

Een beetje gedesillusioneerd gingen we toen weer verder naar de laatste excursie van die dag:

Greenpeace. Na een lange tocht met de metro en een eind lopen, kwamen we aan bij een klein achteraf gebouwtje, praktisch een hokje. Bij aankomst bleek dat de man met wie wij een afspraak hadden afwezig was. Maar gelukkig wilde een collega van hem het wel overnemen en er kwam ook nog een erg leuk verhaal uit. Greenpeace is begonnen in Rusland in 1991 met 8 werknemers en nu uitgegroeid tot 50. Ze concentreren zich vooral op de kernenergie en het bos in Rusland, maar ook het aspect vervuiling wordt meegepakt. Greenpeace is in Rusland dé non-governmental organisation van Rusland, hoewel het milieubeleid in Rusland totaal geen prioriteit is. Het valt onder de minister van natuurlijke bronnen, die als laatste taak heeft de bescherming van de natuur. Maar Greenpeace doet hun best om de bewindslieden te bereiken en de

milieubescherming hoger op de agenda te plaatsen. Het eerste wat ze proberen is lobbyen. Het lobbyen dat ze uitvoeren, gebeurt bij de laagste laag van de overheidsorganisaties. Als ze het personeel met de lagere functies kunnen bereiken dan kunnen die het doorgeven aan hun bazen. Hiermee kan nog wel eens wat bereikt worden, maar dan is er nog een probleem. Het implementatiesysteem van Rusland is erg zwak waardoor het milieubeleid dat met grote moeite tot stand is gekomen nauwelijks wordt uitgevoerd. Ook probeert Greenpeace media aandacht te krijgen voor het milieu om het hoger op de agenda te krijgen. Maar ook dit is moeilijk, het is namelijk ook geen prioriteit van het Russische volk en veel televisiezenders leggen zichzelf censuur op. Geen dingen op de televisie die de regering niet ziet zitten. De Russische Greenpeace heeft dus een zware taak in Rusland liggen, maar gelukkig veel steun uit het buitenland.

De donderdagochtend werden we ontvangen bij de Federation Council of the Federal Assembly of Russia door de heer Bavykin, hij had namelijk op de Russische ambassade in Nederland gewerkt en ook gestudeerd aan de Universiteit Leiden. Hij leverde ons af aan een pr-medewerkster en die gaf ons een rondleiding en algemene informatie over de Council. De Council bestaan nog maar sinds 1994 en de wet erover is

al meerdere malen veranderd. Nu bestaat de Council uit 174 mensen, van elke deelstaat een vertegenwoordiger van de wetgevende macht en de uitvoerende macht, gekozen door het hoofd van de macht. Ze hebben twee keer in de maand een plenaire sessie en nemen deel in verschillende comités. Het

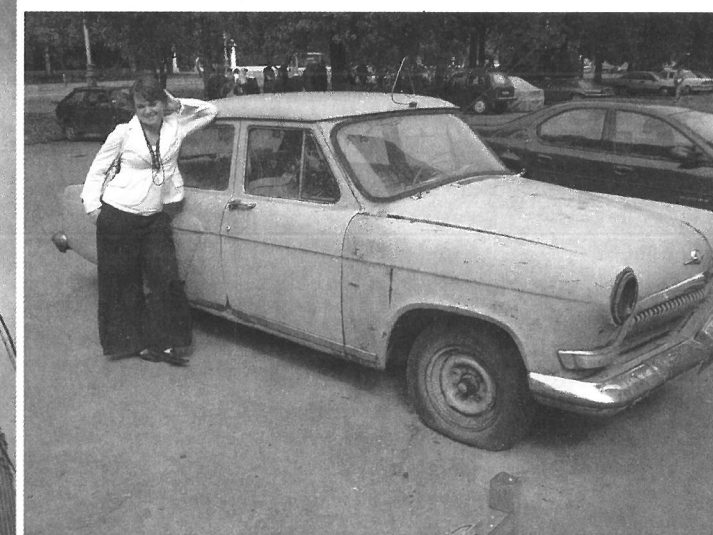
“Er ontstond een vrij interactieve bijeenkomst, er werden over en weer verteld over het leven op de universiteit.”

plaatsnemen in de Council is een fulltime functie en andere commerciële activiteiten zijn niet mogelijk. De machten van de Council bestaat uit het aannemen van wetten of het wijzigen van wetten. Ze krijgen wetten doorgeschoven vanuit de Duma en kunnen die dan aannemen, afwijzen of wijzigen. Na de rondleiding belanden we in een perszaaltje waar de heer Bavykin en een vertegenwoordiger van buitenlandse betrekkingen, mevrouw Seregva, al zitten. Deze mevrouw legt ons nog iets meer uit over de machten van de Council en de structuur. De Council heeft naast de wetgevende macht, ook het recht om rechters te benoemen, besluiten te nemen over de inzet van het Russische leger buiten Rusland en over verkiezingsdata. De vertegenwoordigers van de Council

nemen allemaal deel in comités en raden waarin verschillende deelonderwerpen worden behandeld, zodat er ook specialisatie is in de Council. Verder is er nog een Raad van wetgevers die advies geeft over de samenwerking met de deelrepublieken over de aanpassing van de wetten van de deelrepublieken. De excursie werd beëindigd met een vragenronde uit het publiek. Nadat iedereen weer eens gebruik had gemaakt van de toiletten (openbare toiletten zijn in Rusland namelijk niet te vertrouwen), vertrokken uit het mooie gebouw en op weg naar een lekkere lunch.

De volgende excursie was een bezoek aan Peter d'Hamecourt. Mijn verwachtingen bij deze bekende NOS reporter was een mooi groot statig kantoor, maar niets is minder waar. Ergens in een onvindbaar flatgebouw op de tweede verdieping zit het eigen bedrijf van Peter d'Hamecourt. We kwamen binnen met z'n tweeëndertigen en we pasten net in het kantoor. Eigenlijk alles gefinancierd door hem. Maar helaas kregen we niet hem zelf te zien, maar wel zijn vriend en ook vertolker ten tijde van zijn presidentsschap. Hij had nu ook een belangrijke functie gekregen bij de stichting. Het doel van de stichting is de samenleving ontwikkelen aan de hand van de waarden democratie, hervorming en internationale democratie. Het beleid van Gorbachev tijdens zijn hervormingsperiode moet worden doorgezet en daar lobbyt de stichting voor. Hiernaast worden er ook nog onderzoeken gedaan naar de hervormingsperiode van Gorbachev. Deze laatste excursie was ook de kortste en daardoor stonden we al met drie kwartier weer buiten de deur. Maar niemand ondervond hiervan hinder. Nu konden ongestoord genieten van onze laatste avond en dag in Rusland. Want op dinsdag om twee uur s'middags begon onze terugreis weer. Nadat iedereen zo ongeveer zijn laatste roebels had opgemaakt op het vliegveld, stapten we iets wat huiverig weer in het vliegtuig om uiteindelijk 1 uur s'nachts weer in Leiden te zijn. En wat verlangde iedereen toch naar zijn eigen bed.... □

Albertje Femke van Seggeren

Agenda

5 oktober

Lezing van Annemarie Jorritsma "De politieke Markt" om 20.00 uur in de bovenzaal van Etablissement Einstein

12 Oktober

Excursie naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag. Verzamelen om 13.15 uur op Leiden Centraal station. Omstreeks 16.30 uur is de excursie afgelopen. Inschrijven is mogelijk in SB-03.

23 November

Lezing van Jan Terlouw. Tijdstip en onderwerp zullen nog nader bekend gemaakt worden.

Prikbord

*** Indien u in het collegejaar 2006-2007 geen B.I.L.-lid meer wilt zijn, dient u uw lidmaatschap **vóór 1 juli 2006 schriftelijk** op te zeggen bij de B.I.L.:

B.I.L.

Wassenaarseweg 52

Postbus 9555

2300 RB Leiden

*** Vind je het leuk bestuurskundig gerelateerde stukken te schrijven?

Stuur ze dan naar de redactie van Bestuurskundige Berichten op bovengenoemd adres.

*** Heb je een adreswijzing? Geef het even door aan de Secretaris op bovenstaand adres.

*** Ook dit jaar draait de B.I.L. volop. Wil jij meehelpen? Solliciteer dan als commissielid bij de vereniging. Kom een keertje langs bij SB-03. Het bestuur of enthousiaste B.I.L.-leden kunnen je er alles over vertellen.

Op stage in Canada

Op één januari was het dan zover. Na maanden van voorbereidingen, een broodnodige crash course *conversational English* en de laatste inkopen met mijn moeder op de markt (drop en stroopwafels), vertrok ik dan eindelijk richting Vancouver. Het grootste avontuur uit mijn leven sinds het behalen van mijn B-diploma stond op het punt te beginnen: ik ging de keuzeruimte van mijn studie invullen met een semester aan de University of British Columbia (UBC).

Na een negen uur durende vlucht, bracht een taxi me naar de campus waar mij een kamer was toegewezen. Omdat mij was verteld dat UBC een kleine veertigduizend studenten huisvest, waarvan er ongeveer twaalfduizend *on campus* wonen, verwachtte ik nog wel enige sporen van een knallend oud- en nieuwfeesten aan te treffen. Niets bleek helaas minder waar: alle straten waren schoon en er was geen student op het hele terrein te bekennen.

Na een half uur voor de deur van mijn *residence* te hebben gewacht, zag ik eindelijk iemand die me kon helpen. Mijn vraag 'where's everybody' werd honend weggelachen. 'At their parent's place, ofcourse.' Meteen werd ik er aan herinnerd dat ik me bevond in een enorm land waar studenten vaak enorme afstanden moeten afleggen om ergens te kunnen studeren. Even de trein pakken is er dan niet bij.

Na een aantal dagen van slapen en de stad verkennen begonnen de colleges. Drie vakken stonden op mijn programma: *Democratic Theory*, *International Political Economy* en *Public policy*, waarvan laatstgenoemde het enige bestuurskundige vak was. De

opzet van het vak was dat we met behulp van een theoretisch kader gingen verklaren waarom landen die dezelfde sociale problemen ondervinden (drugs gebruik, vergrijzing, toename wapenbezit, de zoveelste succesvolle serie van Big Brother) een verschillend beleid voeren om deze problemen te verminderen.

Per week werden verschillende factoren (ideas, policy feedback, political institutions en organizations of interests) behandeld die de verschillen in beleid konden verklaren. Min of meer leek het op een klein onderdeel van ons Beleid I, maar dan specifiek gericht op één onderdeel. Voor dit vak, net zoals elk ander vak van *Political science*, werd verwacht (minimaal)

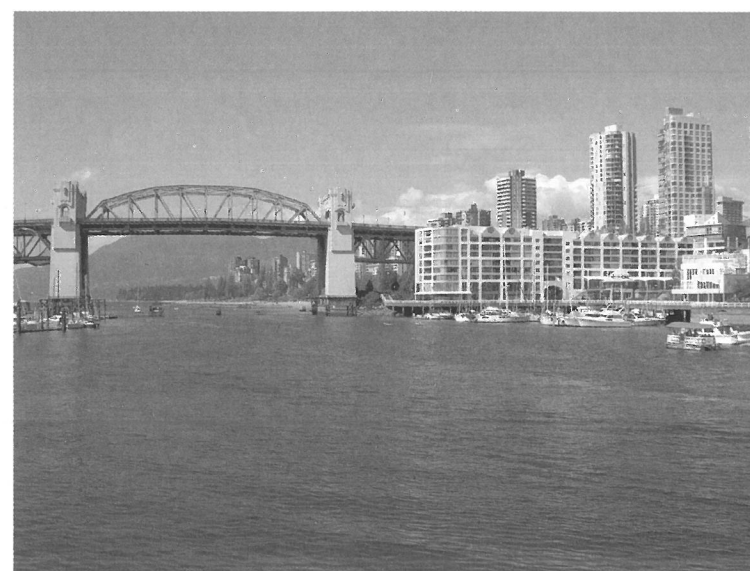
"Na een half uur voor de deur van mijn *residence* te hebben gewacht, zag ik eindelijk iemand die me kon helpen. Mijn vraag 'where's everybody' werd honend weggelachen."

dat iedere student twee term papers schreef. Eerst een kleine paper (circa 3 pagina's) om je te verdiepen in een van de factoren, daarna een grote (rond de 10 pagina's) vergelijkende case study. Het schrijven van papers was veruit, ook bij de andere twee vakken die ik gevolgd heb, het zwaarst tellend voor het eindcijfer. Gemiddeld tellen papers gezamenlijk mee voor ongeveer tweederde van je eindcijfer, zodat je absoluut gemotiveerd moet zijn om die met een goed resultaat af te ronden.

Sowieso viel me op dat studenten meer gemotiveerd en meer bezig zijn met het behalen van goede cijfers. Bij elk vak werd er door de professor een grafiek gegeven met de behaalde

cijfers van de klas, zodat je de modus en de mediaan kon aflezen. Deze nadruk heeft te maken met het feit dat studenten met HBO niveau ook gewoon naar een universiteit gaan. Onder meer door een goede begeleiding en een laag niveau van Pass (je hebt maar een vijf nodig om een vak "te halen") is het voor een hoop studenten mogelijk een universitaire Bachelor af te ronden. Hoge cijfers zijn daarom essentieel om voor een academische carrière; de lat voor Masterstudenten wordt redelijk hoog gelegd aangezien je gemiddelde rond de acht moet scoren om hieraan te mogen beginnen.

De moeilijkheidsgraad ten opzichte van Nederland is moeilijk te bepalen aangezien de nadruk veel meer op het schrijven van papers wordt gelegd (vakken met alleen een tentamen kennen ze niet). Je wordt dus meer gedwongen hard te werken aangezien je de hele periode door papers aan het schrijven bent, zodat je eigenlijk

voor de tentamens al hebt bepaald wat in grote lijnen je eindcijfer wordt.

Ook op sociaal gebied was de periode totaal anders dan het Leidse leventje. Ten eerste is het wonen op een campus niet

“Met de slogan ‘*get involved*’ worden je tal van mogelijkheden geboden om je sociaal actief te houden.”

vergelijkbaar met het wonen in een typisch Hollands studentenhuus. Met een oppervlakte van ongeveer negen vierkante kilometer en alle voorzieningen mag je de campus ook zeker een stad noemen. Naast alle sportfaciliteiten binnen vijf minuten lopen van je kamer, heeft de campus eigenlijk alles van McDonalds tot bioscoop, van Postkantoor tot Salvation Army shop en van disco tot restaurant. Je hoeft het terrein wanneer je op de campus woont totaal niet te verlaten. De meeste studenten vullen de avond (indien er niet gestudeerd wordt) dan ook met sporten of gezellige een biertje doen in een van pubs.

Vanuit de universiteit zelf wordt er alles aan gedaan om iedereen zo actief mogelijk te houden in het sociale leven, zodat niemand wegwijnt op zijn of haar kamertje. Met de slogan ‘*get involved*’ worden je tal van mogelijkheden geboden om je sociaal actief te houden. Dit uitte zich niet alleen in een verscheidenheid aan clubs die zich richten op sport en cultuur, maar ook het bewust creëren van een sfeer van veiligheid en verbondenheid. Zo staat er op elke hoek van de straat een soort van ANWB-paal, die je in verbinding kan brengen met de beveiliging wanneer je je onveilig voelt. Ook kan je, geheel gratis, je door twee andere studenten van elke locatie op de campus laten ophalen wanneer je in de avond niet alleen over straat wil lopen. Op het gebied van sport wordt er dagelijks een verschillende *drop-in* georganiseerd zodat je individueel of in groepsverband elke sport kan beoefenen zonder dat daar verplichtingen aan vast zitten.

Opvallend was het gemak waarmee je je onder de Canadezen bleek te kunnen mengen, ondanks het feit dat je natuurlijk toch een soort van allochtoon bent. Canada zelf wordt gekenmerkt door een multiculturele samenleving en dat zie je ook absoluut terugkomen in de mentaliteit. Canadezen zijn over het algemeen open en respectvolle mensen die je graag willen helpen. Daardoor is de samenleving wat relaxter dan in Nederland, waarbij het opvallend is dat iedereen doet wat hij of zij het beste acht. Dit in tegenstelling tot de Nederlandse mentaliteit waar we ons nog wel eens laten beïnvloeden door de spreekwoordelijke buurman. Er zijn ook minder sociale leefregels voor studenten en ook zou je geen typische Canadese student kunnen beschrijven. Deze andere sfeer kwam zelfs een beetje terug in de houding van studenten in hoorcolleges, waarbij er door iedereen volop gediscussieerd wordt. Niemand heeft een afwachtende houding en ook de paar

(student)presentaties die ik gezien heb, waren wat overtuigender dan ik op FSW gewend ben.

Alles bij elkaar is een half jaartje buitenland een leerzame en vooral een intensieve periode. Naast het feit dat het hele studiesysteem toch behoorlijk verschilt van het Nederlandse, trek je elk weekend erop uit om de stad en het land te verkennen. Omdat UBC een internationaal georiënteerde universiteit is, zitten er genoeg *exchange students*, zodat je niet bang hoeft te zijn dat je veel in je eentje bent. Met behulp van een e-maillijst is het dan niet moeilijk iedereen te bereiken, zodat het voorkwam dat je met vijftig man – afkomstig van over de hele wereld – op een normale woensdagavond staat te dansen in een discotheek. Dat was voor mij een van de mooiste ervaringen; een half jaar lang heb je vrienden die komen van Bolivia tot Nieuw-Zeeland. Je realiseert je dat behalve de dagelijkse eetgewoonten, er toch weinig verschil zit tussen al die mensen.

Ik kan iedereen aanraden, indien de studie het toelaat, een aantal maanden te ervaren hoe de sfeer van een andere universiteit, cultuur en land is. Als je het goed regelt kost het je niet veel studievertraging, terwijl het je wel veel ervaringen oplevert. UBC is daarbij een perfect georganiseerde internationale universiteit waarbij er alles aan wordt gedaan om je zo snel mogelijk thuis te laten voelen. Ook de stad Vancouver heeft een hoop te bieden, naast de prachtige omgeving en natuur, kun je er in de winter perfect skiën en in de zomer op het strand liggen. Heb je de kans deze ervaring op te doen, dan zou ik die met beide handen aanpakken.

Jeroen Nikkelen

De stedelijke context in de bestuurskunde.

Een onontgonnen proeftuin?

Het is 19 januari 2004. Nog voordat Stef Blok, de voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie Integratiebeleid, het rapport *Bruggen Bouwen* aan de Tweede Kamer kan aanbieden, rollen de eerste persberichten al uit de fax bij de (landelijke) media. De commentaren liegen er niet om, het rapport wordt afgedaan als ‘vrijblijvend, naïef, waardeloos en vaag’¹. De meeste politieke partijen verwijzen het rapport direct en zonder bestudering naar de prullenbak. De boosdoener was de conclusie “dat de integratie van veel allochtonen geheel of gedeeltelijk geslaagd is en dat dit een prestatie van formaat is, zowel van de betreffende allochtone burgers als van de hen ontvangende samenleving”².

Deze voorzichtig positief geformuleerde conclusie stuitte op een muur van weerstand bij de meeste politieke partijen en publicisten. Blijkbaar paste deze positieve conclusie niet in het huidige dominante denkpatroon van een falend integratiebeleid. De Commissie formuleerde haar conclusies op basis van onderzoeksrapporten en tientallen gesprekken met betrokken personen, zowel op landelijk als lokaal niveau. Op basis hiervan achtte zij zichzelf in staat om deze, vaak verguisde, conclusie te trekken. De lokale ervaringen en de feiten strookten namelijk niet met de heersende ideeën over

een totaal mislukt integratiebeleid.

Op het gebied van integratiebeleid is het vizier van politici, beleidsmakers en wetenschappers gericht op Den Haag en niet op het lokale niveau. Echter, zo constateert ook de landelijke overheid, dáár vindt integratie daadwerkelijk plaats.¹ Lokale overheden zullen waarschijnlijk een andere interpretatie hebben van wat als gefaald te boek staat. Door als landelijke parlementaire onderzoekscommissie in de conclusies lokale bevindingen te betrekken moest de overwegend negatieve consensus op zijn minst genuanceerd worden. Deze prachtige spagaat tussen feiten en verhaal wekt de nieuwsgierigheid op naar wat zich nu eigenlijk afspeelt op het lokale niveau. Vooral de grote steden (G31) zien zich geconfronteerd met een toenemend aantal ‘nieuwe Nederlanders’ en de daarmee samenhangende uitdagingen. Het is daarom vreemd dat de blik van de meeste wetenschappers op dit gebied nog steeds op het nationale niveau gericht is. Daarbij doet de overwegend sociologisch of politiek-filosofisch gekozen invalshoek vaak vergeten dat op het stedelijke niveau, bestuurskundig gezien, veel valt te ontdekken. En dat geldt overigens niet alleen op het gebied van integratiebeleid.

Steden krijgen vaak als eerste te maken met de concrete werkelijkheid van diverse sociale kwesties. De onleefbaarheid van oude stadswijken, het hoge percentage jongeren dat uitvalt in het onderwijs, criminaliteit en drugsoverlast, sociale activering en reïntegratie van deels arbeidsongeschikte burgers, inburgering en integratie van migranten in de stedelijke samenleving. De aantrekkingskracht van steden zorgt er bovendien voor dat de stad een sociale lift functie heeft gekregen. Veel jonge veelbelovende starters brengen de eerste jaren van hun werkende leven door

“De stedelijke context is een razend interessante nog deels onontgonnen proeftuin voor hedendaagse bestuurskundigen.”

Voetnoten:

¹ *De Volkskrant*, ‘Fraaie integratieboodschap komt slecht uit’, 20 januari 2004; E. Etty (2004), ‘De schuldvraag’, *NRC Handelsblad*, 20 januari 2004

² Speech Stef Blok bij aanbieding van het onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer, 19 januari 2004

³ Kamerstukken, TK, 2001-2002, 28198, nr. 2 and TK, 1999-2000, 26815, nr.3

in een (grote) stad en zoeken nadien hun heil elders. Migranten en mensen uit de lagere sociaal-economische klassen daarentegen beproeven hun geluk vaker in de stad dan op het platteland. Deze sociale kwesties leveren voor de

“Maar hoe zorg je er als gemeente voor dat de informatiestromen bij elkaar komen en vervolgens dienen als basis voor een preventieve aanpak?”

stedelijke overheid de nodige bestuurlijke uitdagingen op. Met recht kunnen we het stedelijke bestuur dan ook zien als “proeftuin voor de oplossing van belangrijke maatschappelijke vraagstukken” (Denters, 2004: 38). Hoe ziet deze proeftuin er dan concreet uit? In het kielzog van de moord op Theo van Gogh in het najaar van 2004 heeft Rotterdam een actieprogramma laten ontwikkelen om radicalisering van (met name allochtone) jongeren te voorkomen. *Meedoen of achterblijven* is de veelzeggende titel.

Naast de repressieve kant van het verhaal, worden ook maatregelen genoemd om radicalisering te voorkómen. Belangrijk daarbij is de noodzaak om informatie in te winnen over jongeren die (mogelijk) het risico lopen te radicaliseren. Naast voldoende informatie kunnen dan Early Warning Indicators worden ontwikkeld zodat daadwerkelijke radicalisering voorkomen wordt. Dit klinkt allemaal erg plausibel. Maar hoe zorg je er als gemeente voor dat de informatiestromen bij elkaar komen en vervolgens dienen als basis voor een preventieve aanpak? Ander voorbeeld. Het programma *Rotterdam Zet Door* heeft als doel om de balans in bevolkingssamenstelling weer in ere te herstellen. Het maximale absorptievermogen van Rotterdam voor kansarme mensen was bijna bereikt volgens het rapport. Om de balans te herstellen werden voorstellen gedaan om overbelaste, kansarme wijken alleen nog maar open te stellen voor mensen die minimaal 120% van het minimuminkomen verdienen. Daarnaast moesten onderwijs- en woonsegregatie worden aangepakt, economische kansen geboden worden voor jongeren en de zorgketen geïntensiveerd voor kansarme burgers van Rotterdam. De 120%-norm heeft tot veel maatschappelijk verzet geleid en onlangs tot een negatief advies van de Raad van State (zie ook Denters, 2004).² Dit zijn slechts twee voorbeelden van proeftuinachtige maatregelen die de gemeente Rotterdam ontwikkelt en uitvoert om haar diverse samenleving in het gareel te houden. Wat ze

Voetnoten:

⁴ Gemeente Rotterdam, *Meedoen of Achterblijven. Actieprogramma tegen radicalisering en voor kansen voor Rotterdammers*. (2005); *Deltaplan Inburgering* (2003); *Rotterdam Zet Door. Op weg naar een stad in balans* (2003) en www.radar.nl/ 'Raad van State adviseert negatief over Rotterdam-wet'

“Governance theorieën (en ook netwerkanalyses) laten zien dat partnership en beleidsnetwerken een onvermijdelijk kenmerk zijn van de uitvoering van beleid.”

op het oog gemeen hebben, is dat deze programma's zich richten op het minder kansrijke (en vaak allochtone) deel van de Rotterdamse bevolking. Een andere, ogenschijnlijk minder opvallende, overeenkomst is de samenwerking tussen de gemeente Rotterdam en andere (stedelijke) organisaties die schuil gaat achter deze actieprogramma's om het beleid uit te voeren.

Veel wetenschappers hebben zich beziggehouden met de samenwerking tussen overheid en (maatschappelijke) organisaties, de uitvoering van beleid of beide. Klassiekers in de literatuur over implementatie zijn ongetwijfeld *Implementation* van Pressman and Wildavsky (1984) en *Street-level bureaucracy* van Lipsky (1980). Pressman en Wildavsky gaan in op het fenomeen 'complexity of joint action' dat tot enorme vertraging van de uitvoering van beleid kan leiden. Lipsky bespreekt verschillende routines en 'coping mechanisms' die 'street-level bureaucrats' (leraren, agenten, sociaal werkers) zich aanmeten om hun werk gedaan te krijgen. Routines en 'coping mechanisms' die overigens niet noodzakelijkerwijs overeenkomen met het denkpatroon van beleidsmakers. Als we het voorbeeld van de commissie-Blok nog eens in ogenschouw nemen, zou hier een mogelijke verklaring kunnen liggen. Bepaalde beleidspraktijken blijken dan bijzonder goed werkbaar te zijn, terwijl ze niet binnen het huidige dominante denkpatroon passen over dit onderwerp. Dit had de spagaat tot gevolg waarin Stef Blok zich bevond, van feiten uit het rapport versus de heersende politieke consensus van een falend integratiebeleid.

Bovengenoemde en latere auteurs binnen de implementatie literatuur richten zich vooral op het contact tussen de individuele en uitvoerende ambtenaar. Daarnaast ontwikkelt zich binnen deze literatuur een stroming die aandacht besteedt aan de interactie tussen overheid en andere organisaties tijdens de beleidsuitvoering (Bressers, 2005; Goggin et al., 1990). Governance theorieën en literatuur over belangengroepen richten zich ook meer op de interactie tussen (maatschappelijke) organisaties en de bureaucratie. Hierbij geeft de literatuur over belangengroepen onder andere inzicht in de aard van en motieven voor deze samenwerking (Baumgartner en Leech, 1998). Governance theorieën (en ook netwerkanalyses) laten zien dat partnership en beleidsnetwerken een onvermijdelijk kenmerk zijn van de uitvoering van beleid (Frederikson en Smith, 2005). Gecombineerd bieden deze theoretische invalshoeken een goed kader om de motieven en patronen van

samenwerkingsverbanden te ontrafelen.

Deze analyses kunnen inzicht bieden in de alledaagse praktijk van beleidsuitvoering in grote steden van Nederland. Niet alleen de bestuurskunde, maar ook de grote steden kunnen hun voordeel doen met dergelijke inzichten. Kortom, de stedelijke context is een razend interessante nog deels onontgonnen proeftuin voor hedendaagse bestuurskundigen.

Caelesta Poppelaars

Caelesta Poppelaars studeerde in 2003 af als bestuurskundige. Zij werkte daarna als staflid bij de commissie-Blok en begon in 2004 als aio aan het departement bestuurskunde.

cpoppelaars@fsw.leidenuniv.nl

Caelesta geeft de pen door aan Sebastiaan Tijsterman

Bronnen

Baumgartner, F.R. and Leech, B.L. (1998), *Basic interests. The importance of groups in politics and in political science*, Princeton (NJ): Princeton University Press.

Bressers, H. (2004) 'Implementing sustainable development: how to know what works, where, when and how', chapter xx: draft

Denters, S.A.H. (2004), 'De nieuwe sociale kwestie. Een uitdaging voor steden en hun universiteiten', *Bestuurskunde*, 13(1): 38-40.

Goggin, M.L., Bowman, A.O.M., Lester, P.J. en O'Toole, jr. L.J. (1990), *Implementation theory and practice. Toward a third generation*, Glenview/ London: Scott, Foresman and Company.

Frederickson, H.G. en Smith, K.B. (2005), *The public administration theory primer*, Boulder (col.)/ Oxford (UK): Westview Press

Lipsky, M. (1980), *Street-level bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*, New York: Russell sage foundation.

Pressman, J.L. and Wildavsky, A. (1984), *Implementation. How great expectations in Washington are dashed in Oakland*, Berkeley: University of California Press.

B.I.L.-bestuur 2004-2005 bedankt al haar commissieleden!

En wenst het nieuwe bestuur veel succes!

*Alons & Partners
Consultancy bv*

Adviseurs

Alons & Partners Consultancy bv is een adviesbureau in het hart van Den Haag. Is werkzaam binnen de overheid, het onderwijsveld en het bedrijfsleven. Heeft grote affiniteit met beleidsvelden als openbaar bestuur, openbare orde en veiligheid, justitie, verkeer en vervoer, milieu, onderwijs en waterbeheer.

Alons & Partners beschouwt mensen en organisaties, projecten en processen als gelijke zijden van één geheel en helpt ze alle vier beter functioneren. Door er te zijn als het nodig is, met alleen dat wat nodig is. Versterkt uw eigen organisatiekracht door inzet van project- en procesmanagement, interactieve beleidsvorming, verandermanagement, conflictbemiddeling, coaching en HRM.

Alons & Partners is gehuisvest in het fraai gerestaureerde 17de eeuwse Pageshuis, een gezichtsbepalend monument aan het Lange Voorhout. Een unieke historische huisvesting waarmee wij ons dagelijks gelukkig prijzen en waar wij gaarne onze gasten ontvangen.

*Alons & Partners
Consultancy bv*

Lange Voorhout 6
2514 ED Den Haag
T +31 (0)70 365 99 54
F +31 (0)70 361 70 50
E office@alons.nl
I www.alons.nl

Kooyker*)

**voor je
studieboeken...**

...en meer!

Breestraat 93 & 127, 2311 CM Leiden

Telefoon (071) 5160500

E-mail: bree127@kooyker.nl

www.kooyker.nl